

LAUREA
AMMATTIKORKEAKOULU

Uuden edellä

Etälamauttimen soveltuvuus yksityiselle turvallisuusalalle

Oksala, Aku

2013 Laurea Leppävaara

Laurea-ammattikorkeakoulu
Laurea Leppävaara

Etälamauttimen soveltuvuus yksityiselle turvallisuusalalle

Oksala Aku
Turvallisuusosaamisen YAMK
Opinnäytetyö
Toukokuu, 2013

Laurea-ammattikorkeakoulu
Laurea
Turvallisuusosaamisen YAMK

Tiivistelmä

Aku Oksala

Etälamauttimen soveltuvuus yksityiselle turvallisuusalalle

Vuosi 2013 Sivumäärä 64

Opinnäytetyön ensisijaisena tavoitteena oli selvittää soveltuuko etälamautin yksityisen turvallisuusalan työvälineeksi.

Tutkimus suoritettiin kyselynä joulukuussa 2011 ja jatkui 2012 tammikuun loppuun. Kysely lähetettiin sähköpostilla Savon ammatti- ja aikuisopiston turvallisuusalan täysi-ikäisille opiskelijoille, kaikille suomen vartioimisliikkeille, Poliisiammattikorkeakoulun vartijan voimankäyttökouluttajakurssin 2010 oppilaille, Amnestyn Suomen yksiköille; heiltä tosin ei tullut ainoatakaan vastausta, turvallisuusalan oppilaitoksien opettajille ja Savonia ammattikorkeakoulun tekniikan ja muotoilun yksiköiden opiskelijoille. Savonia opiskelijoille kysely lähetettiin sen vuoksi, koska haluttiin saada turvallisuusalaa vähemmän tuntevien henkilöiden mielipiteitä tutkimukseen.

Tutkimusmenetelmä oli kvantitatiivinen. Aineiston kerääminen aloitettiin joulukuussa 2011 ja se jatkui tammikuun loppuun 2012 asti. Aineistoa kerättiin sähköisellä kyselylomakkeella. Aineisto analysoitiin tilastoapu-apuohjelmalla. Tutkimuksen tulokset käsiteltiin ristiintaulukoimalla. Samanaikaisesti pyrittiin etsimään riippuvuuksia muuttujien välillä Khiin neliotestillä. Vastaaajakato oli tutkimuksessa 86,5 %.

Vastaaajien sukupuolella ja yksityisen turvallisuusalan työtehtävien, joissa etälamautinta voitaisiin käyttää välillä esiintyy tilastollista riippuvuutta. Kyselytutkimuksen perusteella etälamautin sai kohtuullisen hyvän vastaanoton yksityisen turvallisuusalan työvälineeksi. Turvallisuusalalla toimivien ja turvallisuusalan ulkopuolella toimivien näkemyksen mukaan etälamautin sai positiivisen vastaanoton. Etälamautin koetaan paljon koulutusta vaativaksi.

Asiasanat etälamautin, yksityinen turvallisuusala, vartija, voimankäyttö, voimankäyttöväline

Laurea University of Applied Sciences
 Laurea Leppävaara
 Master's Degree Programme in Security Management

Abstract

Aku Oksala

How stun gun fit to Finland private security sector

Year	2013	Pages	64
------	------	-------	----

First goal of this thesis is to find out how stun gun fit to private security sectors working tool.

Study was performed by using survey in December 2011 and it continues to end of the January 2012. Survey was send to Savo Vocational College security sectors grown up students, all guarding companies in Finland, Police College of Finland guard use of force instructor course 2010 disciples, all units of Amnesty Finland, but they don't answer in any questions, security sector school teachers and students of Savonia University of Applied Sciences Engineering and Technology and Kuopio Academy of Design. Survey was send to students of Savonia University of Applied Sciences, because I want to solve different kind of opinion less known people of security sector.

The use research method was quantitative and data was collected between December 2011 ends of January 2012 using electronic questionnaire. The collected data was analyzed in Tlastoapu-program. The study results are dealt with cross-tabling and the same time using the Chi-square test in order to find the dependencies between the variables. The lack of respondents was 86,5 %.

Between the Gender of the respondents and private security sector tasks where stun gun could use we could see statistical dependencies.

Based on survey stun gun get reasonable welcome to private security sectors working tool. People who work in security sector and people who don't work in security sector have a similar positive response. People have experience that the stun gun education is exacting.

Keywords Stun gun, Private security sector, guard, use of force, use of force equipment
 Sisällys

1	Johdanto.....	8
1.1	Yksityisen turvallisuusalan toimijoiden toimivaltuudet.....	13
1.2	Koulutuksien pituudet yksityisellä turvallisuusalalla ja poliisilla	15
1.3	Voimankäyttö ja ihmisoikeudet	16
1.4	Ampuma-aseen käyttö yksityisellä turvallisuusalalla.....	16
2	Etälamautin	17
2.1	Conducted Electrical Weapon- aseiden viranomaiskäyttö.....	19
2.2	Conducted Electrical Weapon- aseiden käytön tutkimukset	20
3	Tutkimuksen toteutus	26
3.1	Tutkimusaineiston analysointi.....	26
3.2	Tutkimuksen reliabiliteetti ja validiteetti	27
4	Kyselytutkimus	28
4.1	Sukupuoli	29
4.2	Ikä	29
4.3	Asuinpaikkasi sijainti.....	29
4.4	Pohjakoulutus	30
4.5	Toimitko juuri tällä hetkellä turvallisuusalan työtehtävissä?.....	30
4.6	Onko työurallesi sattunut sellaista voimankäyttötilannetta, jossa olisi tarvittu voimakkaampia voimankäyttövälineitä kuin mitä sinulla oli käytössä?.....	31
4.7	Millaisena voimankäyttövälineenä koet etälamauttimen?.....	31
5	Riippuvuuksien analysointi	33
5.1	Sukupuolen ja turvallisuusalan työtehtävissä toimimisen välinen riippuvuus.....	33
5.2	Sukupuolen ja yksityisen turvallisuusalan työtehtävien, joissa etälamautinta voitaisiin käyttää välinen riippuvuus	34
5.3	Sukupuolen ja yksityisen turvallisuusalan etälamautintarpeen riippuvuus.....	36
5.4	Sukupuolen ja etälamauttimen kameralla varustamisen välinen riippuvuus.....	37
5.5	Sukupuolen ja voisiko etälamautin korvata ampuma-aseen välinen riippuvuus	38
5.6	Sukupuolen ja etälamauttimen kantamistavan välinen riippuvuus	39
5.7	Sukupuolen ja etälamauttimen keltaisen värin välinen riippuvuus	40
5.8	Sukupuolen ja etälamauttimen keltaisen värin vastarinnan murtamisen välinen riippuvuus	41
5.9	Sukupuolen ja etälamauttimen voimankäyttökouluttajan kouluttajakoulutuksen välinen riippuvuus.....	42
5.10	Yksityisellä turvallisuusalalla työtehtävissä toimivien ja yksityisen turvallisuusalan etälamautintarpeen riippuvuus.....	43
5.11	Yksityisellä turvallisuusalalla työtehtävissä toimivien ja työtehtävien, joissa etälamautinta voitaisiin käyttää välinen riippuvuus	44
6	Pohdinta	47
	Lähteet	53

Kuvat	56
Liitteet.....	58
Kysely	61

1 Johdanto

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on selvittää etälamauttimen käyttöönottoon liittyviä asioita yksityisellä turvallisuusalalla. Tavoitteenani oli saada tietoa, etälamauttimen soveltuvuudesta yksityisen turvallisuusalan työtehtävissä käytettäväksi voimankäyttövälineeksi. Päätin jo aikaisessa vaiheessa käyttää kyselytutkimusta tutkimukseni apuvälineenä. Kyselytutkimus aloitettiin joulukuussa 2011 ja se jatkui tammikuun loppuun 2012. Kyselytutkimuksella pyrittiin selvittämään ihmisten tietämystä etälamauttimesta sekä sitä, että soveltuuko laite yksityisen turvallisuusalan voimankäyttövälineeksi?

Yksityinen turvallisuusala elää koko ajan muutoksen virrassa. Lait ja asetukset muuttuvat ja tulevat muuttumaan, poliisin resursseja pienennetään, yhteiskunnan luonne muuttuu, kansainvälistytään, turvallisuustietous lisääntyy, palveluja ulkoistetaan, turvallisuuden tunteen hakeminen, ammattimainen ulkomailta tuleva rikollisuus kasvaa ja yleinen turvattomuus lisääntyy koko ajan. (Tikkanen ym. 2011, 200.)

Yksityinen turvallisuusala on voimakkaasti kasvava ja kehittyvä ala. Länsimaissa on huomattavissa, että järjestyksen ylläpito ja turvallisuuden takaaminen ovat alkaneet yksityistyä. Niin on tapahtunut ja tapahtumassa myös Suomessa. Poliisitoiminta on muuttunut monimuotoisemmaksi. Aiemmin poliisille kuuluneita tehtäviä hoitavat nykyään vartijat ja järjestyksenvalvojat. Yksityistetty järjestyksenvalvonta kohdistuu puolijulkisiin tiloihin. Kaupunkitilan yksityistyessä yksityisen järjestyksenpidon toimintakenttä laajenee. (Koskela 2009, 50-51.)

Turvallisuusalalla mahdollisuus väkivallan kohtaamiseen kuuluu työtehtäviin. Työtehtäviin liittyy kiinniottoja, väkivaltaisten ihmisten kohtaamisia sekä muunlaisten järjestyshäiriöiden selvittelyä ja sovittelua. Lähtökohtaisesti tehtävänä on turvallisuuden parantaminen. Kuitenkin turvallisuusalan työntekijä voi itse kokea turvattomuutta työtehtävissään. Poliisien ja vartijoiden taustoissa on olennaisia eroja. Poliisin koulutus on pidempi ja näin ollen antaa paremmat valmiudet kohdata hankalia tilanteita. Myös poliisien toimivaltuudet ovat laajemmat. Poliisi on työyhteisönä sosiaalisesti ja yhteiskunnallisesti vakiintuneempi organisaatio kuin vartioimisliikkeet. Kansalaisten asenteet poliisia kohtaan ovat positiivisemmat kuin yksityisen turvallisuusalan vartijoita kohtaan. Suomalaisten asenteet korreloivat melko lailla samassa suhteessa kuin mitä vartijoiden ja poliisin koulutus kestää. Luottamus poliisiin on erittäin vahva, mutta yksityisen turvallisuusalan vartijoihin suhtaudutaan epäilevästi. Kansalaisilla on mielikuvana, että vartijat ovat väkivaltaisia ja vallanhaluisia. Vartiointitoimen yleistyminen ja arkipäiväistyminen saattaa hiljalleen parantaa luottamusta alaan. (Koskela 2009, 126, 304.)

Suomi on vielä tällä hetkellä melko turvallinen maa olla ja elää. Ihmiset ovat kuitenkin alkaneet yhä enemmän ja enemmän kiinnittämään huomiota henkilökohtaiseen turvallisuuteensa ja omaisuutensa suojaamiseen. Päivittäin lehdistä voidaan lukea törkeistä väkivallan teoista. Huumausainerikokset ovat lisääntyneet huomattavasti. Organisoitu rikollisuus on tul-

lut Suomeen jäädäkseen. Tämän vuoksi yleinen turvattomuuden tunne on lisääntynyt. Kansalaisen turvallisuutta voi uhata moni seikka. Katuväkivalta, ahdistelut, väkivaltainen omaisuusrikos, väkisinmakaaminen voivat olla uhkana. (Karpela 1998, 17.)

Suomessa yleisin henkirikoksen tekoväline oli teräase ja yleisin teräase keittiöveitsi henkirikollisuuden seurantajärjestelmän seurantajakson 2002–2009 aikana. Keittiöveitsiä on käytetty 26 % rikoksista. Miespuolisten tekemistä rikoksista joka neljäs oli tehty ilman minikäänlaista asetta pahoinpitelemällä tai kuristamalla uhri kuoliaaksi. Miehet käyttivät ampuma-asetta naisia yleisemmin. 71 % rikoksista oli tehty yksityisasunnossa. Ampuma-aseella tehdyt rikokset seurantajaksolla oli 18 %. Ampuma-aseella on tehty noin 22 henkirikosta vuodessa seurantajakson aikana. Ampuma-aseista luvallisia oli 47 %. (Saira 2012, 8.)

Yksityisellä turvallisuusalalla tarkoitetaan palveluita, jotka eivät ole viranomaistoimintaa. Asiakkaat ostavat tuotteita ja palveluita vapaaehtoisesti. Joissakin tapauksissa esimerkiksi poliisiviranomainen voi määrätä turvallisuuspalveluita hankittavaksi. (Tikkanen ym. 2011, 199-200.)

Vartioimisliiketoiminta on luvanvaraista toimintaa. Vartioimisliiketoiminta on määritelty yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain 2 §:n 2 kohdassa. Vartioimisliiketoiminta on ansiotarkoituksessa suoritettavaa, toimeksiantosopimukseen perustuvaa vartioimistehtävien hoitamista. Vartioimisliikkeen palveluksessa tulee olla vastaava hoitaja, jonka tehtävänä on vastata toiminnan harjoittamisesta. Vastaavan hoitajan tulee olla suorittanut ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain (63/1998) mukainen turvallisuusvalvojan erikoisammattitutkinto. (Tikkanen ym. 2011, 202-203.)

Vartioimisliikkeiden palveluksessa olevia vartijoita, reseptionisteja, turvatarkastajia, arvokuljettajia, järjestyslain mukaisia järjestyksenvalvojia, järjestyksenvalvojia, turvasuojaajia ja henkilösuojajia voidaan havaita päivittäin erilaisissa työtehtävissä. Vartioimistehtävällä tarkoitetaan lain 2 §:n 3 kohdan mukaista omaisuuden vartioimista, henkilön koskemattomuuden suojaamista sekä vartioimiskohteen tai toimeksiantajaan kohdistuneiden rikosten paljastamista ja näiden tehtävien valvomista. Erikseen mainittavia 2 §:ssä määriteltyjä tehtäviä ovat arvokuljetustehtävät, henkivartijatehtävät ja myymälätarkkailutehtävät. Vartioimistehtäviä saa suorittaa lain 16 §:n 1 momentin perusteella ainoastaan vartioimisliikkeen palveluksessa oleva henkilö, jolla on voimassa oleva hyväksyntä vartijaksi (Sisäasiainministeriö Poliisi-osasto, 2002, 5, 8.)

Voimankäyttövälineellä tarkoitetaan ampuma-aselain (1/1998) 2 §:ssä tarkoitettua ampuma-asetta, ampuma-aselain 11 §:ssä tarkoitettua kaasusumutinta, käsirautoja sekä enintään 70 senttimetriä pitkää patukkaa ja teleskooppipatukkaa. Teleskooppipatukalla avattuna vähintään 45 senttimetriä ja enintään 70 senttimetriä pitkää patukkaa, joka voidaan kuljetusta varten painaa kokoon. (Vartijan koulutus 2008, 11.)

Järjestyslain (612/2003) 22 §:ssä tarkoitettuja järjestyksenvalvojia toimii vuoden 2010 lakimuutoksen jälkeen terveyskeskuksissa, sairaaloissa, liikenneasemilla, Kansaneläkelaitoksen toimipisteissä, lentoasemilla, satamissa, työvoimatoimistoissa, kauppakeskuksissa ja

joukkoliikenteen kulkuneuvoissa. Näissä tehtävissä järjestykselain mukaisilla järjestyksenvalvojilla tulee olla voimassa oleva järjestyksenvalvojakortti sekä vartijakortti. Järjestykselain mukaisella järjestyksenvalvojalla olisi hyvä olla teleskooppipatukkakoulutus sekä kaasusumutinkoulutus suoritettuna. Vartijakortissa tulee olla merkintä teleskooppipatukkakoulutuksesta ja kaasusumutinkoulutuksesta. Järjestyksenvalvojakortissa tulee olla merkintä kaasusumutinkoulutuksesta. Järjestyksenvalvojakortissa ei voi olla merkintää teleskooppipatukkakoulutuksesta, koska kantaminen ei ole luvallista. Vartioimisliikkeen vastaava hoitaja päättää kussakin kohteessa kannettavasta voimankäyttövarustuksesta. (Vartijan koulutus 2008, 58.)

Työnimikkeitä tulisi selkeyden takia yhdistää. Kaikkia lain yksityisistä turvallisuuspalveluista määrittelemiä fyysiseen turvallisuuteen liittyviä ammattitehtäviä suorittaisivat tulevaisuudessa vartijat. Järjestykselain mukaisista järjestyksenvalvojistakin tulisi näin ollen vartijatunnuksia kantavia. Lisäksi ravintoloiden ja laivojen järjestyksenvalvojien sekä lentoasemilla ja satamissa toimivien turvatarkastajien työnimikkeeksi muuttuisi vartija. Järjestykselain 22 §:ssä tarkoitettu järjestyksenvalvoja on koettu sekoittavaksi tehtävänimikkeeksi. (Ellonen 2012, 121.)

Järjestyksenvalvojistakin annetussa laissa (533/1999) tarkoitetut järjestyksenvalvojat toimivat yleisötilaisuuksissa ja ravintoloissa. Yleisötilaisuuksissa järjestyksenvalvojat voivat tehdä yhdistyksien talkootöitä, kuitenkin sillä rajauksella, että tapahtumat vaihtuvat ja voidaan osoittaa toiminnan olevan ei-ammattimaista. Tehtävää suorittaessaan heillä tulee olla voimassa oleva järjestyksenvalvojakortti. Järjestyksenvalvojat saavat kantaa käsiraautoja, muovisia nippusiteitä, jotka ovat tähän tarkoitukseen tarkoitettuja, patukkaa ja kaasusumutinta voimankäyttövälineenään. Kaasusumuttimen kantamiseen järjestyksenvalvoja tarvitsee suoritettua kaasusumutinkoulutuksen ja kaasusumutinluvan. Lisäksi on mahdollisuus pitää tehtävään soveltuvaa tottelevaisuustarkastuksen suorittanutta koiraa mukana, mikäli siihen on tilaisuuden pitopaikan poliisilta hyväksyntä. Kaasusumuttimen ja koiran käytöstä pitää olla järjestyksenvalvojakortissa merkintä. Järjestyksenvalvoja saa pitää mukanaan koiraa, jonka ohjaajana hän on ollut tottelevaisuustarkastuksessa. Parhailtaan tutkitaan toiminnan luvanvaraistamista. Tämän hetkisten järjestyksenvalvojien tehtäväkenttään kuuluvat tehtävät muuttuisivat luvanvaraisiksi ja vartioimisliiketoiminnan osaksi. Harrastusluontoisia tehtäviä yleisötilaisuuksissa, yleisissä kokouksissa ja leirintäalueilla suorittaisivat järjestyksenvalvojat. (Ellonen 2012, 121.)

Turvatarkastajat toimivat lentokentillä, satamissa ja tuomioistuimissa. Turvatarkastajalla tulee olla voimassa oleva vartijakortti tehtävää suorittaessaan. Lisäksi tulee olla poliisin hyväksyntä turvatarkastajan tehtävään. Lentokentillä turvatarkastajat eivät kanna mukanaan voimankäyttövälineitä. Turvatarkastajan toimivaltuuksiin kuuluu ainoastaan turvatarkastus teknisin apuvälinein. Turvatarkastaja ei saa estää pääsyä alueelle, poistaa henkilöä, tehdä kiinniottoa, käyttää voimakeinoja eikä ottaa tai pitää säilössä. Lentoaseman turvatarkastaja ei saa myöskään tarkastaa kiinniotettua. (Tikkanen ym. 2011, 211.)

Piirivartioiden tarkoituksena on vartioida kahta tai useampaa erillään olevaa kohdetta. Tarkoituksena on ennaltaehkäistä ja rajoittaa vahinkoja. Piirivartioiden vartiointivastuu rajoittuu erillisiin kohteisiin. Piirivartijalla tulee olla voimassa oleva vartijakortti vartiointitehtävää suorittaessaan. Piirivartija kantaa käsirautoja, kaasusumutinta, patukkaa tai teleskooppipatukkaa voimankäyttövälineinään tehtäväänsä suorittaessaan. Kaasusumuttimesta ja teleskooppipatukasta tulee olla merkintä vartijakortissa. Lisäksi on mahdollisuus pitää tehtävään soveltuvaa tottelevaisuustarkastuksen suorittanutta koiraa mukana, mikäli siihen on vartiointikohteen paikalliselta poliisilta hyväksyntä. Koiran tottelevaisuustarkastuksesta tulee olla merkintä vartijakortissa. Vartija saa pitää mukanaan koiraa jonka ohjaajana hän on toiminut tottelevaisuustarkastuksessa. Vartioimisliikkeen vastaava hoitaja päättää kussakin kohteessa kannettavasta voimankäyttövarustuksesta. (Vartijan koulutus 2008, 44, 55-58.)

Reseptionisti hoitaa puhelinvaihdetta, henkilökunnan kulunvalvontaa, vieraiden vastaanottoa, erilaisia opastustehtäviä, paikoitus ja ajoluvat, avainhallinta, erilaisten lähetysten vastaanotto ja turvallisuuden ylläpito vastaanotossa. Reseptionistilla tulee olla voimassa oleva vartijakortti tehtävää suorittaessaan. Voimankäyttövälineenä reseptionistilla on käsiraudat. Vartioimisliikkeen vastaava hoitaja päättää kussakin kohteessa ja tehtävässä kannettavasta voimankäyttövarustuksesta. (Vartijan koulutus 2008, 43, 55-58.)

Paikallisvartiointi on yhden tai yhtenäisen vartiointikohteen jatkuvaa vartiointia. Tästä on esimerkkinä teollisuuslaitos. Paikallisvartija voi hoitaa samantyyppisiä tehtäviä kuin reseptionisti. Paikallisvartijalla tulee olla voimassa oleva vartijakortti vartiointitehtävää suorittaessaan. Paikallisvartija kantaa käsirautoja, kaasusumutinta, patukkaa tai teleskooppipatukkaa voimankäyttövälineinään tehtävää suorittaessaan. Vartijalla tulee olla merkintä kaasusumuttimesta ja teleskooppipatukasta vartijakortissaan. Vartioimisliikkeen vastaava hoitaja päättää kussakin kohteessa kannettavasta voimankäyttövarustuksesta. (Vartijan koulutus 2008, 43, 55-58.)

Myymälätarkkailulla tarkoitetaan myymäläetsivä- ja vahtimestaritehtäviä. Tarkoituksena on anastusten ja varkauksien ehkäiseminen. Myymälätarkkailutehtävässä tulee olla voimassa oleva vartijakortti tehtävää suorittaessaan. Myymälätarkkailutehtävissä ei voimankäyttövälineitä tarvitse kantaa. (Vartijan koulutus 2008, 44.)

Hälytysvartiointi tarkoittaa sitä, että vartija lähetetään hälyttävään kohteeseen. Hälytysvartioiden hoitavat yleensä vanhemmat ja kokeneemmat vartijat. Hälytysvartijalla tulee olla voimassa oleva vartijakortti tehtävää suorittaessaan. Hälytysvartija kantaa käsirautoja, kaasusumutinta, patukkaa tai teleskooppipatukkaa voimankäyttövälineinään tehtävää suorittaessaan. Kaasusumuttimesta ja teleskooppipatukasta tulee olla merkintä vartijakortissa. Lisäksi on mahdollisuus pitää tehtävään soveltuvaa tottelevaisuustarkastuksen suorittanutta koiraa mukana, mikäli siihen on vartiointikohteen paikalliselta poliisilta hyväksyntä. Vartija saa pitää mukanaan koiraa jonka ohjaajana hän on toiminut tottelevaisuustarkastuksessa. Vartioimisliikkeen vastaava hoitaja päättää kussakin kohteessa kannettavasta voimankäyttövarustuksesta. (Vartijan koulutus 2008, 44.)

Huomattavan yleisen edun kannalta merkittävän vartioimiskohteen vartiointitehtävissä vartijalla tulee olla voimassa oleva vartijakortti. Kannettavina voimankäyttövälineinä vartijalla on käsiraudat, kaasusumutin, patukkaa tai teleskooppipatukka sekä ampuma-ase tehtävää suorittaessaan. Kaasusumuttimesta, teleskooppipatukasta ja ampuma-aseesta tulee olla merkintä vartijakortissa. Lisäksi on mahdollisuus pitää tehtävään soveltuvaa tottelevaisuustarkastuksen suorittanutta koiraa mukana, mikäli siihen on vartiointikohteen paikalliselta poliisilta hyväksyntä. Vartija saa pitää mukanaan koiraa jonka ohjaajana hän on toiminut tottelevaisuustarkastuksessa. Vartioimisliikkeen vastaava hoitaja päättää kussakin kohteessa ja tehtävässä kannettavasta voimankäyttövarustuksesta. (Sisäasiainministeriö Poliisiosasto 2002, 11.)

Henkivartijatehtävässä/henkilösuojaustehtävässä pyritään tietyn henkilön koskemattomuuden suojaamiseen. Näitä tehtäviä hoitavat kokeneemmat vartijat. Näissä tehtävissä henkilösuojaajalla tulee olla voimassa oleva vartijakortti tehtävää suorittaessaan. Henkilösuojaja kantaa käsirautoja, kaasusumutinta, patukkaa tai teleskooppipatukkaa ja ampuma-asetta voimankäyttövälineinään tehtävää suorittaessaan. Kaasusumuttimesta, teleskooppipatukasta ja ampuma-aseesta tulee olla merkintä vartijakortissa. Vartioimisliikkeen vastaava hoitaja päättää kussakin kohteessa ja tehtävässä kannettavasta voimankäyttövarustuksesta. (Vartijan koulutus 2008, 45.)

Arvokuljetustehtävä on tehtävä, jossa vartioidaan kuljetettavana olevaa arvo-omaisuutta. Arvokuljetuksessa erityisillä turvajärjestelyillä suoritetaan arvo-omaisuuden tai rahojen kuljetusta. Vartijan tehtävänä on estää kuljetettavan tavaran anastaminen ja vaurioituminen kuljetuksen aikana. Arvokuljettajalla tulee olla voimassa oleva vartijakortti arvokuljetustehtävää suorittaessaan. Arvokuljettaja kantaa käsirautoja, kaasusumutinta, patukkaa tai teleskooppipatukkaa ja ampuma-asetta voimankäyttövälineinään tehtävää suorittaessaan. Vartijakortissa tulee olla merkintä kaasusumuttimesta, teleskooppipatukasta ja ampuma-aseesta. Vartioimisliikkeen vastaava hoitaja päättää kussakin kohteessa ja tehtävässä kannettavasta voimankäyttövarustuksesta. (Vartijan koulutus 2008, 44.)

Turvasuojaustehtävissä turvasuojausliike suorittaa hyväksymistä edellyttäviä turvasuojaustehtäviä vain sellaisella henkilöllä, jolla on hyväksyntä turvasuojaajaksi voimassa. (Laki yksityisistä turvallisuuspalveluista 3 luku 35 §) Turvasuojaustoiminta tarkoittaa rakenteellisten ja teknisten turvajärjestelmien, asentamista, suunnittelua ja huoltoa. (Tikkanen ym. 2011, 208.)

Yksityisetsivätoiminta on yksityisetsivän suorittamaa yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain 2 §:n 3 kohdan mukaista rikosten paljastamista. Yksityisetsivän toimivaltuudet vastaavat vartijan toimivaltuuksia. Yksityisetsivällä tulee olla vartijaksi hyväksyntä voimassa. (Paasonen 2008, 27.)

Vartijoille asetettavia erityisiä vartioimistehtäviä olisivat: erityiset turvatarkastustehtävät, arvokuljetustehtävät, myymälätarkkailu, järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen vartioimisalueellaan, yksityisetsivätehtävät, hälytyskeskustehtävät ja henkilösuojaustehtävät. (Ellonen 2012, 94.)

Ehdotettavassa yksityisen turvallisuusalan lakisääteisessä vähimmäiskoulutusjärjestelmässä, mainitaan vartijan ammattitutkinnon syventävissä opinnoissa, erityisessä voimankäytökoulutuksessa etälamautin (Ellonen 2012, 110).

1.1 Yksityisen turvallisuusalan toimijoiden toimivaltuudet

	Järjestyksenvalvoja	Järjestyksenvalvoja (järjestyslaki)	Vartija	Turvatarkastaja
Pääsyn estäminen	x			
Poistaminen	x	x	x	
Kiinniotetun turvallisuustarkastus	x	x	x	
Kiinniotto-oikeus	x	x	x	
Voimakeinot	x	x	x	
Säilössä pitäminen	x			
Turvatarkastus teknisin välinein	x			x

Taulukko 1 Turvallisuusalan työntekijöiden toimivaltuudet tällä hetkellä (Tikkanen ym. 2011, 211.)

”Järjestyksenvalvojalla on oikeus estää pääsy toimialueelleen (taulukko 1) kun henkilö päihtymyksensä, käyttäytymisensä tai varustautumisensa vuoksi on perusteltua syytä epäillä vaarantavan siellä järjestystä tai turvallisuutta taikka joka ei ole täyttänyt sinne pääsyn edellytyksiä asetettua ikää.” (Paasonen 2011, 70.)

Järjestyksenvalvojalla on oikeus poistaa henkilö toimialueeltaan (taulukko 1) mikäli henkilö päihtyneenä häiritsee siellä järjestystä tai muita henkilöitä. Lisäksi jos henkilö esiintyy uhkaavasti, meluaa tai väkivaltaisuudella häiritsee järjestystä tai vaarantaa turvallisuutta siellä. Tämän lisäksi mikäli henkilö huomautuksesta huolimatta jättää noudattamatta järjestyksen tai turvallisuuden ylläpitämiseksi annetun tarpeellisen käskyn. (Paasonen 2011, 71.)

”Järjestyksenvalvojalla on oikeus ottaa henkilö kiinni (taulukko 1), jos paikalta poistaminen on ilmeisesti riittämätön toimenpide eikä häiriötä tai vaaraa voida muutoin poistaa ja jos kiinniottaminen on välttämätöntä muille henkilöille tai omaisuudelle aiheutuvan vakavan vaaran torjumiseksi.” (Paasonen 2011, 71.)

”Järjestyksenvalvojalla on metallinilmaisinta tai muuta sellaista teknistä laitetta käyttäen oikeus tarkastaa toimialueelleen pyrkivä tai siellä oleva henkilö (taulukko 1). Järjestyk-

senvalvojalla on kiinnioton yhteydessä oikeus tarkastaa kiinni otettu (taulukko 1). Järjestyslain mukaisen järjestyksenvalvojan toimivaltuudet määräytyvät järjestyksenvalvojista annetun lain nojalla. Järjestyslain mukaisella järjestyksenvalvojalla ei kuitenkaan ole oikeutta estää pääsyä toimialueelle eikä oikeutta poistaa henkilöä toimialueelta. järjestyslain mukaisella järjestyksenvalvojalla ei myöskään ole oikeutta säilössä pitoon (taulukko1) tai oikeutta suorittaa tarkastuksia muulle kuin kiinniotetulle.” (Paasonen 2011, 72-73.)

Vartijan toimivaltuuksissa tulee ottaa huomioon, että kyse on nimenomaan mahdollisuudesta tehdä jotakin eikä niinkään automaattisesta toimenpiteestä, jonka avulla pyritään saattamaan vartioimistehtävä loppuun asti (taulukko 1). Vartioimistehtävien hoitamisessa tulee ottaa huomioon ihmisille kuuluvat perus- ja ihmisoikeudet. Ihmisillä on oikeus henkilökohtaiseen vapauteen ja koskemattomuuteen. Vartijan työssä tulee aina painottaa siihen, että toimenpiteen tulee olla aiheellinen ja oikeellinen tilanteeseen nähden. (Tikkanen ym. 2011, 211.)

Vartijan toimivaltuudet koostuvat jokamiehenoikeuksista ja vain vartijoille kuuluvista erityisoikeuksista. Vartijantehtäviin liittyviä jokamiehenoikeuksia ovat: hätävarjelu-oikeus, kiinniotto-oikeus, pakkotilaoikeus ja itseapu. Erillisoikeuksia ovat: kiinniotto-oikeus, poistamisoikeus, oikeus tehdä turvallisuustarkastus kiinniotetulle ja voimankäyttöoikeus (taulukko1). (Tikkanen ym. 2011, 211.)

Vartijalla on oikeus henkilön poistamiseen vartioimisalueeltaan (taulukko 1) kun vartioimisalueen omistaja, haltija tai heidän edustajansa on pyytänyt henkilöä poistumaan alueelta, mutta tämä ei ole pyynnöstä huolimatta suostunut poistumaan tai kun henkilö oleskelee oikeudettomasti vartioimisalueella. (Tikkanen ym. 2011, 212.)

Kiinniotto-oikeus (taulukko 1) vartijalla on tilanteessa, jossa henkilö on syyllistynyt johonkin seuraavista rikoksista: lievä pahoinpitely, näpistys, lievä kavallus, lievä luvaton käyttö, lievä moottorikulkuneuvon käyttövarkaus, lievä vahingonteko tai lievä petos. Kiinniotto-oikeus on myös silloin kun henkilö on syyllistynyt rikokseen, josta voi seurata vankeutta, kuten esimerkiksi huumausaineiden hallussapitoon tai välitykseen. Myös silloin kun henkilö on etsintäkuulutettu kiinniotto-oikeus olemassa. Kiinniotettu on luovutettava poliisin haltuun, heti kun se on mahdollista. Hänelle voidaan myös tehdä turvallisuustarkastus. (Tikkanen ym. 2011, 212.)

Vartijalla on oikeus kantaa laissa määritellyjä voimankäyttövälineitä tietyin edellytyksin. Ampuma-ase, kaasusumutin ja teleskooppipatukka vaativat erityisen voimankäyttökoulutuksen suorittamista. Koulutuksen lisäksi välineiden kantamista varten tarvitaan erillinen lupa poliisiviranomaiselta. Vartija saa oikeuden patukan ja käsirautojen kantamiseen kun suorittaa väliaikaisen vartijan 40 tunnin mittaisen koulutuksen ja on saanut poliisiviranomaisen hyväksynnän väliaikaiseksi vartijaksi. Viranomaislupien ja koulutuksen lisäksi vartija tarvitsee vartioimisliikkeen vastaavan hoitajan hyväksynnän voimankäyttövälineiden kantamiseen. (Tikkanen ym. 2011, 212.)

Vartijan on vartioimistehtävässä ilmoitettava henkilöön kohdistuvan toimenpiteen peruste toimenpiteen kohteena olevalle tai tämän edustajalle, jollei se ole mahdotonta tämän tilan tai muiden olojen vuoksi. (Vartijan koulutus 2008, 20.)

Toimenpiteen kohde tai tämän edustaja on tarvittaessa ohjattava ottamaan yhteyttä vartioimisliikkeen vastaavaan hoitajaan toimenpiteen oikeellisuuden toteamiseksi. Samalla on yhteydenottoa varten kerrottava vastaavan hoitajan nimi ja yhteystiedot. (Vartijan koulutus 2008, 20.)

Vartijalla on ilmoitusvelvollisuus tietyistä törkeistä rikoksista: murha, törkeä ympäristörikos ja Suomen itsemääräämisoikeuden vaarantaminen. Vartijan tulee raportoida kirjallisesti kaikki työvuoron aikana tekemänsä havainnot, jotka johtavat toimenpiteeseen. (Tikkanen ym. 2011, 213.)

1.2 Koulutuksien pituudet yksityisellä turvallisuusalalla ja poliisilla

Yksityisen turvallisuusalan turvallisuusvalvojan perustutkintoon sisältyy suhteellisen paljon voimankäyttöön liittyvää opetusta liite 1. Yksityisen turvallisuusalan lyhytkursseissa voimankäytön koulutus on hyvin vähäistä. Kuitenkin esimerkiksi vartijoiden ja järjestyslain mukaisien järjestyksenvalvojen tulee suorittaa vuosittain voimankäytön kertauskoulutukset, jotta voimankäyttövälineitä saadaan yleensä ottaen kantaa työtehtävissä. Järjestyksenvalvojilta ei vuotuista kertauskoulutusta vaadita. Heidänkin tulisi harjoitella ja kerrata fyysisiä voimakeinoja, kaasusumuttimen käyttöä, käsirautojen käyttöä ja patukan käyttöä säännöllisesti. Voimakeinojen käytössä eniten virheellisyyttä esiintyy nimenomaan järjestyksenvalvontatoiminnassa. Liitteenä 1 olevasta taulukosta 2 nähdään kuinka paljon opetustunteja käytetään voimankäyttökoulutukseen poliisissa ja yksityisellä turvallisuusalalla. Etälamauttimen käyttökoulutus voidaan mieltää kestäväksi yhtä pitkään kuin ampuma-asekoulutuksenkin samoin myös kouluttajakoulutus.

Kanadalaisessa tutkimuksessa tutkittiin etälamauttimen käyttöä ja koulutusta. Kahdeksassa poliisilaitoksessa kouluttajakoulutusta annettiin kuudentoista tunnin pituisena. Kahdessa poliisilaitoksessa koulutusta annettiin kahdenkymmenen tunnin pituisena ja yhdessä laitoksessa kahdenkymmenen neljän tunnin pituisena. Käyttäjäkoulutuksen kestoksi ministeriö on asettanut neljän tunnin minimivaatimuksen. Yhdeksätoista poliisilaitosta tarjosi kahdeksan tunnin koulutusta ja viisitoista laitosta tarjosi neljän tunnin koulutusta. Muut tarjosivat kuuden tunnin ja kymmenen tunnin koulutuksia. Kertauskoulutuksen kestoksi ministeriö on asettanut kahden tunnin keston minimissään. Suurin osa vastaajista piti kahden ja neljän tunnin kertauskoulutuksia. Neljän poliisilaitoksen kertauskoulutus kesti tunnin. Kahden laitoksen koulutus kesti kolme tuntia. Neljän laitoksen koulutus kesti kuusi tuntia. Kahden laitoksen koulutus kesti neljä tuntia. (Policing Standards Advisory Committee 2009, 14.)

1.3 Voimankäyttö ja ihmisoikeudet

Kaikki voimankäyttö loukkaa ihmisoikeuksia tai ainakin rajoittaa niitä jonkin verran. Vartiointitehtävissä ei saa puuttua kenenkään oikeuksiin enempää kuin tehtävien suorittamiseksi on välttämätöntä. Tehtäviin liittyvien toimenpiteiden on oltava perusteltuja suhteessa tehtävien tärkeyteen ja kiireellisyyteen sekä tilanteeseen kokonaisuutena. (Sisäasiainministeriö Poliisiosasto 2002, 8.)

1.4 Ampuma-aseen käyttö yksityisellä turvallisuusalalla

Yksityisen turvallisuusalan työtehtävissä ampuma-asetta käytetään arvokuljetuksessa, henkilösuojauksessa ja erityiskohteiden vartiointitehtävissä. Tehtävät, joissa ampuma-ase on käytössä, ovat suhteellisen rajalliset. Arvokuljetustehtävissä käytetään paljolti kaasusumutinta ja joissakin yrityksissä ampuma-asetta, tosin eripuolella Suomea on erilainen varustus ja erilaiset käytännöt. Esimerkiksi Turun seudulla kannetaan ampuma-asetta ja Pohjois-Savossa ei. Kaasusumutin ja teleskooppipatukka riittävät arvokuljetuksiin suhteellisen hyvin. Jos vastassa on ammattimainen, konetuliaseilla varustautunut rikollisjoukkio ei ole mitään järkeä alkaa käsiaseella taistella hyökkääjää vastaan. Välttyään ihmishenkien menetykseltä kun luovutaan taistelutta kuljetuksesta. Tosin ei kyseisessä tilanteessa ole hyötyä etälamauttimestakaan. Henkilösuojaustehtävät näyttelevät niin pientä osaa yksityisen turvallisuusalan tehtäväkentästä, että niissä voidaan ampuma-asetta kantaa, mutta vaihtoehtoisena hyvänä vaihtoehtona pidän etälamautinta. Erityiskohteen vartiointisessa vartijoiden esimiehet enää kantavat ampuma-asetta. Muille vartiointia suorittaville voitaisiin hyvin teleskooppipatukan ja kaasusumuttimen lisäksi antaa esimerkiksi etälamautin. (Sisäasiainministeriö Poliisiosasto 2002, 11-12.)

2 Etälamautin

Etälamautin kuuluu niin sanottuihin CEW (Conducted Electrical Weapon) - aseisiin. Laite toimii niin, että kohdehenkilö liitetään osaksi etälamauttimen virtapiiriä johtaen sähkövirtaa kohteeseen. (Vesala & Virolainen 2009, 41.) Etälamautinta voidaan kutsua myös CED:ksi (Conducted Electrical Device). Etälamauttimesta käytetään yleisnimitystä ”Taser”. Taser-nimitys tulee sanoista Thomas A. Swift’s Electric Rifle, jonka nimiseksi ensimmäisen sukupolven laite nimettiin. (Katainen 2008, 24.) Yhdysvaltalainen Taser International on ollut jo vuosia markkinajohtaja alalla. Toinen merkittävä valmistaja Stinger Systems. Stinger Systemsin Taser X26:tta vastaava tuote on Stinger S-200. Taserin maahantuojaan antamien tietojen mukaan ainoat edes teoriassa mahdolliset yksityiselle turvallisuusalalle toimitettavat etälamautinmallit ovat C2 ja X26C jälkimmäinen näyttää ulkoisesti samalta kuin viranomaiskäytössä oleva malli X26 (kuva1). (Katainen 2008, 28.)

Kuva 1 Taser x26 (Taser International)

Etälamautinta voidaan pitää tehokkaana ja kuitenkin kohdehenkilölle vaarattomana ja vähäistä ensiapua vaativana voimankäyttövälineenä jos verrataan sitä vaikka kaasusumuttimeen ja sen käytöstä aiheutuviin ensiaputoimenpiteisiin. Poliisi on laitetta käyttäessään huomannut, että pelkkä valokaaren näyttäminen kohdehenkilölle murtaa vastarintaa. Myös laserpistetähtäimen käyttäminen murtaa vastarintaa. Näillä keinoilla päästään helposti tyydyttävään lopputulokseen eli vastarinta murtuu lievintä mahdollista keinoa käyttämällä kun neuvot, kehotuksia ja käskyjä tehostetaan etälamauttimen käytöllä. Etälamauttimen käytöstä voidaan varoittaa kohdehenkilöä, toisin kuin esimerkiksi kaasusumuttimen. Jos kaasusumutti-

men käytöstä varoittaa voi kohdehenkilö varautua siihen ja suojata kasvonsa, jolloin kaasutuksen teho on heikko. (Luukkonen 2011.)

Varautumisella etälamauttimen käyttöön tarkoitetaan varoittamista lamauttimen käytöstä, esille ottamista, laseria näyttämällä, valokaarta näyttämällä tai valmistautumalla lamauttimen käyttöön. Suomen vankiloissa etälamauttimen käyttötilanteita on 9.2.2007-15.5.2010 ollut seuraavanlaisesti: yksi altistus nuolet ampumalla, yksi altistus kosketustoiminnolla, yksi vahingonlaukaus ja kaksikymmentä kahdeksan kertaa on varauduttu lamauttimen käyttöön. Varautumisen ja käyttömäärien suhde osoittaa etälamauttimen ennaltaestävästä vaikutuksesta. (Jääskeläinen 2013, 6.)

Etälamauttimen vaikutus kohdehenkilöön perustuu neuromuskulaaristen impulssien esittämiseen. Se lamaa tahdonalaisen lihaksiston toiminnan vaikuttamalla autonomiseen hermostoon tai sydämen toimintaan. Laite on pistoolin näköinen. Etälamauttimella ammuttaessa sen patruunasta lentää kaksi sähköjohtavien johtojen päässä olevaa väkäsillä varustettua nuolta. Nuolet tarttuvat kohdehenkilöön kiinni ja johtavat sähkövirtaa henkilön kehoon. Kohdehenkilö liittyy osaksi lamauttimen virtapiiriä. Sähkövirta lamauttaa kohdehenkilön tahdonalaisen lihaksiston toiminnan. Tarkoituksena on, että nuolet lentävät mahdollisimman etäälle toisistaan. Tällä tavalla saadaan mahdollisimman suuri shokkivaikutus aikaiseksi. Toinen etälamauttimen käyttötapa on kosketus eli niin sanottu stun gun- toiminto. Tällöin vaikutus on vähäisempi ja se ei ole niin laaja-alainen. Näin voidaan lamauttaa esimerkiksi pelkkä raaja. Kohdehenkilön ollessa osana virtapiiriä, välittyy häneen sarja erittäin korkeajännitteisiä 50000 voltin jännite, 2,1 mAmpeerin virta ja lyhytkestoisia 100 ms:n sähköpulsseja. Kohdehenkilön kehoon välittyy 2500 voltin jännite. (Brave 2006. 3-4.) Etälamautin tehoaa päihteiden käyttäjiin sekä psykoosissa oleviin kaasusumutinta paremmin. Lamauttimella tähtäämistä helpottaa laserosoitin. Pelkkä laserosoitimen valopiste kehossa on murtanut kohdehenkilöiden vastarintaa. (Luukkonen 2011.) Etälamauttimen käytöstä jää aina merkintä laitteen lokitiedostoon. Tätä lokitiedostoa ei käyttäjä pysty muuttamaan jälkikäteen. Peruskäyttäjä ei pääse edes tarkastelemaan lokia. Lokista pystytään selvittämään sekuntien tarkkuudella käyttötilanteen tapahtumia. Laitteen patruunasta lentää käyttöhetkellä ympäristöön pieniä muovisiruja, joissa on tunnistenumeroita. (Luukkonen 2011.) Kameralla varustetulla etälamauttimella tehtävät väärinkäytökset jäävät lähes varmasti kiinni. Kuvatut voimankäyttötilanteet auttavat uusien parempien ja turvallisempien toimintamallien kehittämisessä niin etälamauttimen käyttäjälle kuin kohdehenkilöllekin. (Luukkonen 2011.)

Tällä hetkellä yksityisellä turvallisuusalalla patukkaa ja kaasusumutinta pitää kantaa vyöhön kiinnitettävissä umpikoteloissa. Ampuma-asetta kannetaan vaatetuksen alla. Jos etälamautin, saataisiin yksityisen turvallisuusalan käyttöön, pitäisi kotelon olla voimankäyttöväliseen riistämisen suhteen ongelmaton. Näkisin, että näkyvillä oleva etälamautin, on parempi vaihtoehto kuin vaatetuksen alla oleva tai umpikotelossa, josta sitä ei voitaisi havaita. Näkyvä etälamautin tuo aivan eri auktoriteetin kuin piilossa oleva. Toki umpikotelon väriksi voitaisiin määrätä keltainen. Keltainen väri on yleinen varoitus- ja huomioväri. Tämän takia etälamaut-

timen tulisi olla keltainen ja sen tulisi olla näkyvässä. Poliisilla keltainen väri helpottaa työparien työskentelyä, koska pari huomaa onko toinen varautunut ampuma-aseella vai etälamauttimella. Oikeakätiset poliisit pitävät etälamautinta varusteveyön vasemmalla puolella ja vetävät niin sanotusti ristiin. Etälamautin on varusteveyöllä kahva eteenpäin. (Tenhunen 2012, 3.) Vartijan tulee pukeutua työtehtäviä suorittaessaan vartijan asuun. Henkilösuojaus- ja arvokuljetustehtävissä tai rikoksen paljastamiseen liittyvissä tehtävissä vartijan asun käyttöpakkoa ei ole. (Tikkanen ym. 2011, 213.) Vartijan asun tulee olla siisti ja asianmukainen. Vartija tulee tunnistaa asustaan vartijaksi. Vartijan asusta on käytävä ilmi, minkä vartioimisliikkeen palveluksessa vartija on. Vartijan asun sekä asussa käytettävien merkkien ja tekstien on erotuttava selvästi poliisin, rajavartiolaitoksen, tullilaitoksen, vankeinhoitolaitoksen ja pelastushallinnon käytössä olevista virkapuvuista ja sotilaspuvuista sekä niissä käytettävistä virallisista merkeistä ja teksteistä. Vartijan on kannettava voimankäyttövälineitä asunsa alla siten, että ne eivät ole muiden havaittavissa. Jos voimankäyttövälineiden kantaminen vartijan asun alla ei ole mahdollista, niitä saadaan, ampuma-asetta lukuun ottamatta, kantaa vyöhön kiinnitettävissä umpikotelossa. Patukkaa saadaan kuitenkin kantaa siltä osin näkyvässä kuin sen kantaminen asun alla tai umpikotelossa ei sen koon vuoksi ole mahdollista. Ampuma-asetta saa kantaa muiden havaittavissa olevalla tavalla vain, jos tehtävä tai tilanteen vaarallisuus poikkeuksellisesti sitä edellyttää. Jos vartioimistehtävissä käytetään muuta kuin vartijan asua, kaikkia voimankäyttövälineitä on kannettava asun alla siten, etteivät ne ole muiden havaittavissa. (Sisäasiainministeriö Poliisiosasto 2002, 12-13)

2.1 Conducted Electrical Weapon- aseiden viranomaiskäyttö

CEW- aseet ovat maailmalla viranomaisten yleisesti kantamia voimankäyttövälineitä. CEW-aseet määritellään valmistajien mukaan ei-tappaviksi aseiksi. Yleisesti niitä pidetään toimenpiteen kohteena oleville turvallisena vaihtoehtona. (Vesala & Virolainen 2009, 42.)

Vuonna 2005 poliisi otti käyttöönsä Taser X26 - etälamauttimen. Vuoteen 2006 mennessä niitä hankittiin noin sata. Tällä hetkellä poliisilla on käytössään noin 600 etälamautinta. Päijät-Hämeessä lamauttimia arvioidaan olevan joka hälytyspartiolla. (Tenhunen 2012, 3.) Suomessa etälamautinta käyttävät voimankäyttövälineenä myös Rikosseuraamusvirastolla, Rajavartiolaitoksella ja Tullilaitoksella.

Poliisi käytti OC-sumutinta keväällä 2004 valmistuneen selvityksen mukaan vuosina 1999-2002 154 kertaa aseistautunutta henkilöä vastaan. Yli 20 %:ssa näistä tapauksista sumuttimen käytöllä ei saavutettu haluttua vaikutusta. Tämän vuoksi oltiin pakotettuja käyttämään esimerkiksi ampuma-asetta tai poliisikoiraa. Näiden voimankäyttövälineiden vammavaiikutukset ovat yleensä merkittäviä. Vankiloissa etälamauttimen olemassaolo on ehkäissyt väkivaltatilanteiden puhkeamista. Tämän vuoksi on vältytty voimankäyttökeinojen käytöltä kokonaan. (Holmlund 2008, 4.)

2.2 Conducted Electrical Weapon- aseiden käytön tutkimukset

Suomessa etälamautinta koekäytettiin 26.10.2004-31.10.2005 Vantaalla, Oulussa ja Jyväskylässä. Koekäytössä oli Taser X26-etälamautin 41 poliisimiehellä. Käyttötapauksia tuli koekäytön aikana yhteensä 35 kappaletta. Käyttötapaukset jakautuivat seuraavasti: uhkaamalla saavutettiin vaikutus kahdeksassa tapauksessa yhdestätoista, koskettamalla saavutettiin vaikutus yhdeksässä tapauksessa kolmesta toista, ampumalla saavutettiin vaikutus yhdessä toista tapauksessa seitsemästätoista ja varoittamalla saavutettiin vaikutus yhdessä tapauksessa kahdesta toista. Poliisin ylijohto on hyväksynyt etälamauttimen poliisin viralliseksi voimankäyttövälineeksi 25.11.2005. Ampuma-aseen käytöltä on välttytty kahdessa tapauksessa kun on käytetty etälamautinta. Molemmissa tapauksissa kohdehenkilön vastarinta on saatu murrettua ilman vammoja. (Hack 2005.)

Suomessa poliisien käytössä olevien etälamauttimien määrä on kuusinkertaistunut viidessä vuodessa. Etälamauttimen käyttömahdollisuus on vähentänyt merkittävästi muiden voimankäyttövälineiden kuten ampuma-aseen, vinyylipatukan, teleskooppipatukan tai kaasusumuttimen käyttöä. Poliisihallituksen mukaan etälamautinta on käytetty viime vuosina 250-320 kertaa vuosittain. Luku pitää sisällään myös etälamauttimella uhkaamiset. Etälamauttimen käyttömäärät ovat yli kaksinkertaistuneet viidessä vuodessa. Vuonna 2011 Pohjois-Savon poliisilla etälamauttimen käyttökertoja kertyi 15. Vuonna 2012 käyttökertoja on tullut heinäkuun 27 päivään mennessä jo 16, joista 12 Kuopiossa, yksi Sisä-Savossa ja kolme Ylä-Savossa. Käyttökerroiksi lasketaan lamauttimella uhkaaminen, sen käyttö kosketuslaukauksella sekä käyttö, jossa hakaset ammutaan kohdehenkilöön. Etälamauttimen keltainen väri herättää ihmisten huomion. Jotkut poliisin vakioasiakkaista tunnistaa jo kaukaa etälamauttimen ja luopuu sen nähdessään vastarinnasta. Ylikomisario Harri-Pekka Pohjolaisen mukaan Kuopion seudulla on tiedossa useita varmoja tapauksia, joissa terä- tai lyömäaseen kanssa riehunut henkilö on taltutettu etälamauttimella. Ilman sitä olisi jouduttu ampumaan ampuma-aseella. Poliisin parissa on huomattu, että keltainen väri toimii hyvänä varoituksena kohdehenkilöille. Myös työparille keltaisesta väristä on hyötyä, koska hänkin erottaa etälamauttimen ampuma-aseesta ja osaa toimia tilanteen vaatimalla tavalla. Yksityisellä turvallisuusalalla kohdehenkilöille keltainen väri toimisi aivan samalla tavalla. Väri on vahva pelote ja murtaa jo sinällään vastarintaa. (Tenhunen 2012, 3.)

Näkemykseni mukaan näkyvässä kantokotelossa oleva keltainen etälamautin murtaa vastarinnan ennen kuin juuri mitään ehtii alkamaan. Sillä on voimakas vaikutus kohdehenkilöiden vastarintahalukkuuteen. (Tenhunen 2012.) Monesti riittävät pelkät neuvot, kehoitukset ja käskyt, jolloin ei edes fyysisiä voimakeinoja tarvita. Lisäksi pelkällä etälamauttimen käytöllä uhkaamisella saadaan vastarintaa murrettua. Etälamauttimen käytöllä uhkaaminen on mahdollista kun taas OC-sumuttimen käytöllä uhkaamisessa ei ole järkeä. Tämä sen vuoksi, että kohdehenkilö ehtii suojata naamansa sumutukselta ja vaikutus jää toivottua heikommaksi tai sitä ei tule ollenkaan. (Poliisiammattikorkeakoulu 2010, 22.)

Yhdysvaltalaisessa tutkimuksessa etälamauttimen käyttöä seurattiin sairaala ympäristössä. Tutkimuksessa havaittiin, että kaikissa käyttötapauksissa kohdehenkilö antoi periksi vastarinnan suhteen. Suurimmassa osassa voimankäyttötilanteita ei tarvittu etälamautinta käyttäen ollenkaan eikä tarvittu turvautua hallintaotteisiin. Etälamauttimen olemassa olo vähentää merkittävästi vakavien vammojen riskiä kohteelle, sairaalavartijalle, potilaille ja hoitohenkilökunnalle. Tämä toteamus on yhteneväinen lainedustajien kanssa, kenttätoiminnassa havaittujen kokemusten perusteella. (Ho ym. 2010, 5.)

Etälamauttimen käyttöetäisyys on 0-3 metriä kun taas ampuma-aseen käyttöetäisyys on 0-20 metriä. Käytännössä etälamauttimen käyttöetäisyys on lähes sama kuin OC-sumuttimen. (Luukkonen 2011.) Suurin osa tekemäni kyselyyn vastanneista oli mieltänyt etälamauttimen käyttöetäisyyden oikeanlaiseksi. Kanadalaisessa tutkimuksessa tutkittiin etälamauttimen käyttöetäisyyksiä. Suurin osa 83,7 % / 1447 etälamauttimen käyttötapauksista tapahtui nollan metrin etäisyydeltä. Yhden metrin etäisyydeltä etälamautinta käytettiin 2,5 % / 44 tapauksessa. Kahden metrin etäisyydeltä etälamautinta käytettiin 4,8 % / 83 tapauksessa. Kolmen metrin etäisyydeltä etälamautinta käytettiin 5,4 % / 94 tapauksessa. Yli neljän metrin etäisyydeltä etälamautinta käytettiin 3,5 % / 60 tapauksessa. (Kennedy 2008, 63.)

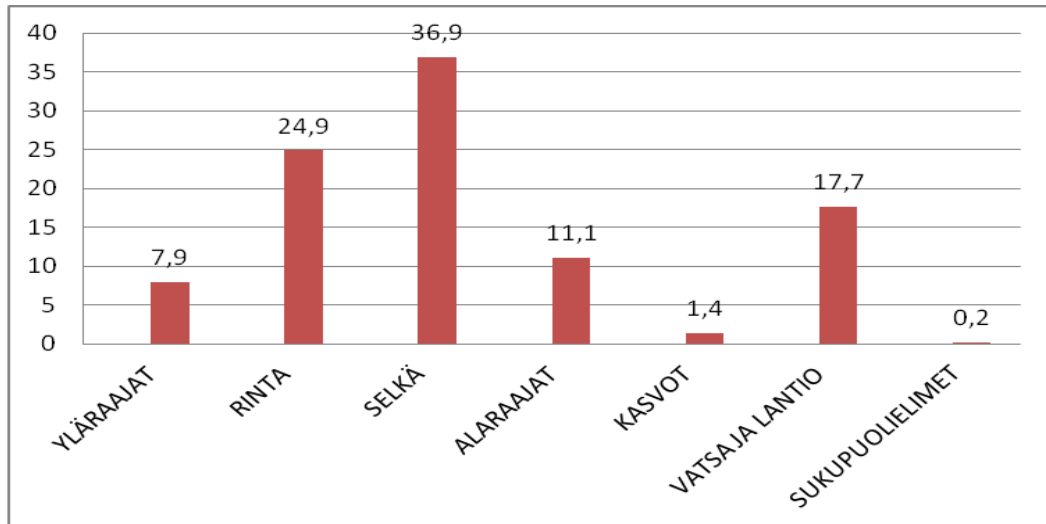
Suomessa etälamauttimen nuolten ampumista kohdehenkilöön pidetään varsin voimakkaana voimankäyttönä. Tilanteessa, jossa etälamautinta käytetään päitsinkäytöllä, ei ole enää hoidettavissa puhumalla tai muilla lievillä voimankäyttökeinoilla. (Vesala & Virolainen 2009, 42.)

Yhdysvalloissa CEW-aseiden käyttöä ja käytön seurauksia kohdehenkilöille tutkittiin 36 kuukauden ajan. Tutkimuksen aikana CEW-aseita käytettiin 1201 kertaa. Kohdehenkilöistä 94 % oli miehiä. Kohdehenkilöiden keskiarvoikä oli 30 vuotta. Näistä henkilöistä todettiin lieviä vammoja tai ei vammoja lainkaan 1198 henkilöllä. 83 % vammoista käsitti ihon lävistäneiden päitsimien punktoitumishaavat. Muita lieviä vammatyyppejä olivat kaatumisen seurauksena tulleet ruhjeet. Näitä ruhjeita olivat: lievä kontuusioruhje 49 tapauksessa, viiltohaava 29 tapauksessa, lievä sormivamma 2 tapauksessa, sormen murtuma 1 tapauksessa ja katkennut hammas 1 tapauksessa. Vakavia vammoja syntyi tutkimuksen aikana kolmelle henkilölle. (Vesala & Virolainen 2009, 42-44.)

Altistus	Päitsimet	Kosketuskäyttö	Molemmat	Yhteensä
1	484	173	2	659 (54,9 %)
2	195	88	37	320 (26,6 %)
3	70	46	22	138 (11,5 %)
4+	35	20	29	84 (7 %)

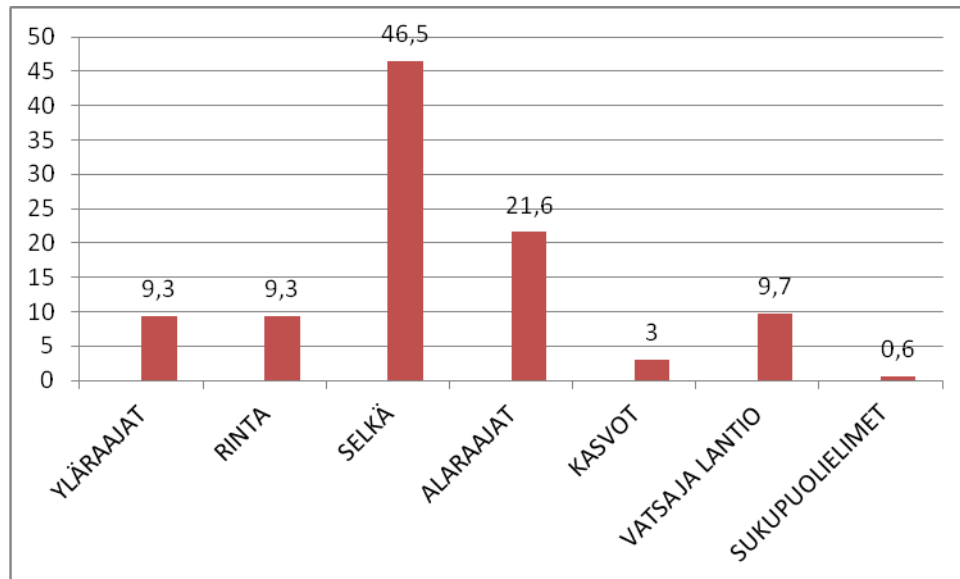
Taulukko 3 Lääketieteellisen käyttötutkimuksen altistusmäärät (Bozeman ym. 2009, 5).

Suurin osa käyttötutkimuksen altistuksista on päitsinkäytöllä. Kosketuskäytöllä tehtyjä altistuksia on vajaa puolet päitsinkäytöstä. Molempien käyttötapojen yhdistäminen on ollut jo huomattavasti harvinaisempaa (kuvio 3). Kyseisen tutkimuksen mukaan CEW- ase on turvallinen voimankäyttöväline. Kaatumista pidetään suurimpana riskinä etälamauttimen käytössä. Voidaan myös todeta, että ilman voimankäyttövälineitäkin suoritettavassa voimankäytössä kaatumiseen liittyvät riskit ovat suuressa roolissa. (Vesala & Virolainen 2009, 42.)

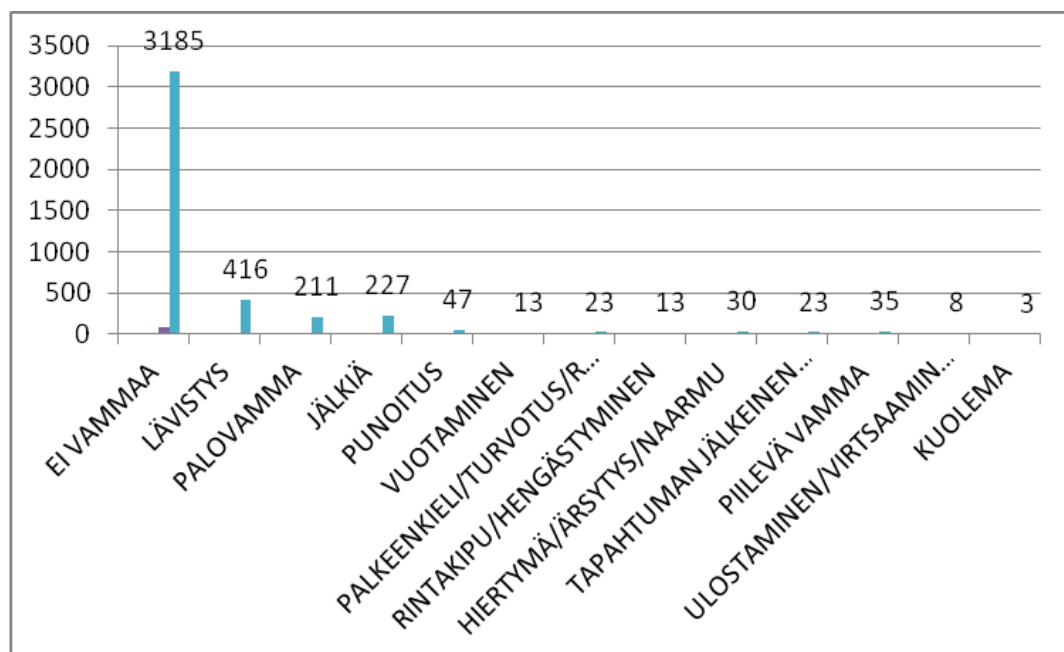
Kuvio 1 Lääketieteellisessä käyttötutkimuksessa havaittujen osumakohtien prosentuaalinen jakautuminen päitsinkäytöllä (Bozeman ym. 2009, 5).

Suurin osa päitsinkäytöllä suoritetuista etälamauttimen käytöistä on kohdistunut vatsan, lantion ja rinnan alueelle 42,6 % kaikista osumista. Myös selkään on osuttu varsin monessa tapauksessa 36,9 % kaikista osumista (kuvio 4). Päitsinkäyttö on ollut mahdollinen kohdehenkilön ollessa riittävän toimintaetäisyyden päässä. Varsinaisia kiduttamiseen mielletäviä osumakohtia päitsinkäytöllä on hyvin vähän eli 1,6 % kaikista osumista. Kasvoihin ja sukupuolielimiin kohdistuneet osumat voidaan selittää kohdehenkilön pituudella, liikkeen suunnalla, liian kaukaa suoritettulla laukaisulla ja huonolla osumalla.

Kuvio 2 Lääketieteellisessä käyttötutkimuksessa havaittujen osumakohtien prosentuaalinen jakautuminen kosketuskäytöllä (Bozeman ym. 2009, 5).

Suurin osa kosketuskäytöllä suoritetuista etälamauttimen käytöistä on kohdistunut selkään 46,5 % kaikista osumista (kuvio 5). Raajoihin kohdistuneita osumia 30,9 % kaikista osumista selittänee erilaisten astaloiden ja otteiden irrottamiseen tarkoitettut käytöt. Varsinaisia kiduttamiseen mielletäviä osumakohtia on hyvin vähän. Esimerkiksi kasvoihin ja sukupuolielimiin kohdistuneet kosketuskäytöt ovat hyvin pienessä osassa tätä tutkimusta.

Kuvio 3 Royal Canadian Mounted Policen tutkimuksessa havaitut etälamauttimen käytöstä aiheutuneet vammatyypit (Kennedy 2008, 25).

Kanadan poliisin tutkimuksissa etälamauttimen käytöstä aiheutuneita vammatyyppejä oli lävistys 9,8 %, palovamma 5 %, jälkiä 5,4 %, punoitusta 1,1 %, vuotamista 0,3 %, palkeenkieli/turvotus 0,5 %, rintakipu/hengästyminen 0,3 %, hiertymä/ärsytys/naarmu 0,7 %, tapah-tuman jälkeinen vaurio 0,5 %, piilevä vamma 0,8 %, ulostaminen/virtsaaminen 0,2 % ja kuo- lema 0,1 % tutkituista 4234 tapauksesta. Täysin vammattomia tapauksia tutkituista 4234 ta- pauksesta oli 75,2 % (kuvio 6). Samassa tutkimuksessa tutkittiin etälamauttimen käyttöä eri- laisissa välikohtauksissa. Ampuma-asevälikohtauksissa 84,8 % / 33 tapauksesta etälamautin, oli käytössä. Etälamautin oli mukana häiriötilanteiden selvittelyssä 82,6 % / 645 tapauksessa. Hyökkäystapauksissa etälamautin, oli mukana 82,4 % / 371 tapauksessa. Vankilan selliosastolla 81,9 % / 465 tapauksessa. Mielisairaana kohtauksissa etälamautin, oli mukana 81,3 % / 374 tapauksessa. Itsetuhoisen henkilön kohtauksissa etälamautin, oli mukana 79,1 % / 129 tapa- uksessa. Heikentyneen ajokunnan tapauksissa etälamautin, oli mukana 77,2 % / 129 tapauk- sessa. Kotiriitojen selvittelyssä etälamautin, oli mukana 75,1 % / 381 tapauksessa. Vankien saatossa etälamautin, oli mukana 75 % / 24 tapauksessa. Liikenteen pysäytyksessä etäla- mautin, oli mukana 73 % / 54 tapauksessa. Etsintäkuulutetun etsinnän yhteydessä etäla- mautin, oli mukana 68,8 % / 11 tapauksessa. Muissa kuin ampuma-ase tapauksissa etäla- mautin, oli mukana 65,8 % / 133 tapauksessa. Etsintäkuulutetun pidätyksen yhteydessä etä- lamautin, oli mukana 65,6 % / 82 tapauksessa. Ryöstön yhteydessä etälamautin, oli mukana 57,9 % / 11 tapauksessa. (Kennedy 2008, 35.)

Yhdysvalloissa tutkittiin poliisin voimankäyttötapauksia 1998-2007 välisenä aikana. Tut- kimuksessa vertailtiin vähemmän vaarallisten voimankäyttövälineiden vaikutusta vammoihin poliisin voimankäyttötilanteissa. Tutkimuksessa todettiin, että fyysisillä voimankäyttökeinoilla kohdehenkilöille tuli vammoja 48,9 % tutkituista tapauksista. OC-sumutinta käytettäessä vammoja kohdehenkilöille tuli 22,1 % tutkituista tapauksista. Etälamautinta käytettäessä koh- dehenkilöiden vammojen määrä oli 25,1 % tutkituista tapauksista. (MacDonald, Kaminski, Smith 2009, 3.)

Toisessakin Yhdysvaltalaisessa tutkittiin sairaalahoitoa vaativien vammojen määriä eri voimankäyttövälineiden suhteen. Kohdehenkilöille aiheutui patukan käytöstä 62,5 % tapauk- sista vammoja. Etälamauttimen käytön seurauksena vammoja syntyi 58 % tapauksista. OC- sumuttimen käytön seurauksena 44,2 % syntyi sairaalahoitoa vaativia vammoja. Usean ase- en yhteiskäytöstä syntyi sairaalahoitoa vaativia vammoja 24,1 % kohdehenkilöistä. Aseettomilla tekniikoilla suoritetuista voimankäytöistä 55,7 % aiheutti sairaalahoitoa vaativia vammoja. Tämän lisäksi tutkimuksessa vertailtiin erilaisten voimankäyttövälineiden käyttöä suhteessa poliisin saamiin vammoihin voimankäyttötilanteissa. Poliisin sairaalahoitoa vaativia tilanteita oli etälamauttimen käytön seurauksena 3,9 %. Patukan käytön seurauksena 12,3 %. OC- sumuttimen käytön seurauksena 12,6 %. Useamman ase- en yhteiskäytön seurauksena 3,4 % ja aseettomien voimankäyttötekniikoiden seurauksena 8,9 %. Kohdehenkilöt saivat vakavia vammoja etälamauttimen käytöstä 2 % tapauksista. Patukan käytön seurauksena 5,9 % tapauk- sista. OC-sumuttimen käytön seurauksena 2,5 % tapauksista. Useamman ase- en yhteiskäytön

seurauksena 6,3 % tapauksista. Aseettomien tekniikoiden käytön seurauksena vakavia vammoja sai 3,6 % kohdehenkilöistä. Poliisit saivat vakavia vammoja seuraavasti. Etälamauttimen käytön yhteydessä 0 %. Patukan käytön yhteydessä 0 %. OC-sumuttimen käytön yhteydessä 0 %. Useamman aseiden yhteiskäytön yhteydessä 8,8 %. Aseettomien tekniikoiden käytön yhteydessä 4,6 %. (Taylor ym. 2009, 43-45.)

Amnestyn CEW-aseiden vastaisessa raportissa mainitaan vuosien 2001 ja 2008 välillä Yhdysvalloissa kuolleen 334 ja Kanadassa 25 ihmistä CEW-aseiden käytön seurauksena. Amnestyn mielestä CEW- aseet voimankäyttövälineinä laskevat sähköllä kiduttamisen mahdollisuutta. Amnesty vastustaa CEW-aseiden käyttöä jyrkästi. (Vesala ym. 2009, 41.)

3 Tutkimuksen toteutus

Tutkimuksessa käytettiin kvantitatiivista lähestymistapaa. Kvantitatiivisen eli tilastollisen tutkimuksen avulla selvitetään lukumääriin ja prosenttiosuuksiin liittyviä kysymyksiä sekä eri asioiden välisiä riippuvuuksia tai tutkittavassa ilmiössä tapahtuneita muutoksia. Tutkimus edellyttää riittävän suurta ja edustavaa otosta. Aineiston keruussa käytetään yleensä standardoituja tutkimuslomakkeita, joissa on valmiit vastausvaihtoehdot. Asioita kuvataan numeeristen suureiden avulla. Yleensä olemassa oleva tilanne saadaan kartoitettua. Asioiden syitä ei kuitenkaan pystytä riittävästi selvittämään. Kvantitatiivinen tutkimus kärsii arvostelua pinnallisuutensa suhteen. Silloin kun tutkimuskohde on tutkijalle outo voi hän tehdä vääriä tulkintoja tuloksistaan. Kvantitatiivinen tutkimus vastaa kysymyksiin: Mikä? Missä? Paljonko? Kuinka usein? Ominaispiirteenä voidaan pitää numeerista suurta ja edustavaa otosta. Ilmiötä kuvataan numeerisen tiedon pohjalta. Kvantitatiiviseen tutkimukseen tarvittavat tiedot voidaan hankkia erilaisista tilastoista, jotka voivat olla muiden keräämiä. Ne voivat olla erilaisia rekistereitä, tietokantoja tai tiedot kerätään itse. Tätä käsittelemätöntä tietoa sanotaan tutkimusaineistoksi. Oman aineiston kerääminen on empiirisessä tutkimuksessa tavallista. (Heikkilä 1998, 15-17.)

Kyselytutkimuksen etuna pidetään tutkimuksen laajaa tutkimusaineistoa. Tutkimukseen on mahdollista saada paljon henkilöitä ja monia asioita voidaan kysyä. Kyselymenetelmää pidetään tehokkaana. Se säästää tutkijan aikaa ja vaivannäköä. Tutkimuksessa käytettiin survey-tutkimusta, joka on niin sanottu suunnitelmallinen kyselytutkimus. Survey tarkoittaa kyselyn, haastattelun ja havainnoinnin muotoja, joissa aineistoa kerätään standardoidusti. (Hirsjärvi 2007, 188, 190.) Survey-tutkimus on tehokas ja taloudellinen tapa kerätä tietoa kun tutkittavia on paljon. Survey-tutkimus toteutetaan kysely- tai haastattelulomakkeen avulla (Heikkilä 1998, 15-17). Tutkimuksesta saatua tietoa analysoitiin ristiintaulukoimalla ja Khiin neliö-testiä apuna käyttäen. Näillä tavoin analysoitiin sitä kuinka luotettavia tulokset olivat ja löytyisikö eri muuttujien väliltä riippuvuuksia. Aineistonkeruumenetelmänä käytettiin strukturoitua kyselylomaketta (liite 3). Kysymykset olivat kaikille kyselyn vastaajille samanlaiset. Lomake laadittiin niin, että siitä oli mahdollista saada numeerista tietoa. Ainoastaan yksi kysymys oli avokysymystyyppinen. Kyselylomake rakentui monivalintakysymyksistä ja yhdestä avokysymyksestä.

3.1 Tutkimusaineiston analysointi

Kvantitatiivisessa analyysissä argumentoidaan lukujen ja niiden välisten systemaattisten, tilastollisten yhteyksien avulla. Kvantitatiivisen analyysin yleisperiaatteita voi verrata luonnontieteestä tuttuun koejärjestelyyn. Kontrolloidussa klassisessa kokeessa hypoteesina on, että riippumaton muuttuja vaikuttaa riippuvaan muuttujaan. (Alasuutari 2011, 34, 203.) Tutkimuksen analysointimenetelmäksi valittiin ristiintaulukointi. Ristiintaulukoinnilla selvitetään kah-

den luokitellun muuttujan välistä yhteyttä ja sitä millä tavalla ne vaikuttavat toisiinsa. Muuttajat esitetään samassa taulukossa. Ristiintaulukon eli kontingenssitaulun ruuduissa olevat solufrekvenssit kertovat, kuinka monta mainituin ominaisuuksin varustettua yksilöä aineistossa on. Oikeassa reunassa on rivisummat ja alhaalla sarakesummat. Ristiintaulukoidessa pyritään selvittämään onko sarake- ja rivimuuttujan välillä riippuvuutta. Testaus suoritetaan Khiin neliö-testin avulla. Tässä tutkimuksessa käytettiin Khiin neliö-testiä. Nollahypoteesiksi asetettiin, ettei muuttujien välillä ole riippuvuutta. Jos havaitut frekvenssit ovat yhtä suuria kuin odotetut frekvenssit, tulee testisuureen arvoksi nolla. Mitä suurempi testisuureen arvo on, sitä kauemmas jakauman reuna-alueelle se joutuu. Testisuureen ja niin sanotun vapausasteen perusteella lasketaan merkitsevyytaso Sig., joka kertoo, kuinka suuri riski on, että riippuvuus johtuu sattumasta. Khiin neliö-testin käytön edellytykset ovat: muuttujiksi riittävät luokitteluasteikon tasoiset muuttujat, korkeintaan 20 % odotetuista frekvensseistä saa olla pienempiä kuin 5 ja jokaisen odotetun frekvenssin on oltava suurempi kuin 1. Jos edellytykset eivät ole voimassa, johtaa testi liian helposti nollahypoteesin hylkäämiseen ja näin virheellisen johtopäätöksen tekemiseen. (Heikkilä 1998, 199-203.)

Ristiintaulukointi suoritettiin Microsoft Excel-ohjelmistolla ja siihen Aki Taanilan tekemällä Tilastoapu-apuohjelmalla. Aineistoa läpikäydessäni havaitsin joitakin eroja miesten ja naisten välillä sekä turvallisuusosalalla toimivien ja turvallisuusalan ulkopuolella toimivien välillä. Tutkimuksessa muuttujaksi valittiin sukupuoli. Ristiintaulukoiden avulla voitiin vertailla eroavaisuuksia vastauksissa sukupuolien välillä. (Taanila 2012.)

3.2 Tutkimuksen reliabiliteetti ja validiteetti

Tutkimuksissa pyritään välttämään virheiden syntymistä. Tästäkin huolimatta tulosten luotettavuus ja pätevyys vaihtelevat. Tästä johtuen kaikissa tutkimuksissa pyritään arvioimaan tehdyn tutkimuksen luotettavuutta. Mittaus- ja tutkimustapoja on monia erilaisia. Sitä miten hyvin tutkimus on toistettavissa kuvaa reliabelius. Tämä on siis kykyä antaa ei-sattumanvaraisia tuloksia. Tutkimuksen arviointiin liittyvä käsite on myös validius. Validius tarkoittaa mittarin kykyä mitata sitä mitä on tarkoitus mitata. Mittarit ja menetelmät eivät valitettavasti aina vastaa sitä todellisuutta mitä tutkija luulee tutkivansa. (Hirsjärvi 2007, 188.)

4 Kyselytutkimus

Kyselytutkimuksen toteutin Savonia ammattikorkeakoulun Typala- palautejärjestelmällä. Kysely lähetettiin sähköpostilla joulukuun puolesta välissä ja vastausaika oli tammikuun loppuun asti. Kysymyksiä oli yhteensä 21 kappaletta, joista yksi oli avokysymystyyppinen ja muut 20 joko monivalintoja tai kyllä ei-tyyppisiä kysymyksiä. Kyselyn rungon suunnittelin niin, että aluksi on taustatietojen kartoitus ja sen jälkeen voimankäyttöön, etälamauttimeen, etälamautinkoulutukseen ja kouluttaviin tahoihin liittyvät kysymykset. Tässä tutkimuksessa oltiin kiinnostuneita kansalaistemme asenteista ja mielikuvista etälamautinta kohtaan (liite 3).

Kyselytutkimuksen perusjoukon muodostavat turvallisuusalalla toimivat ja turvallisuusalan ulkopuolella toimivat täysi-ikäiset Suomen kansalaiset. Kyselyt lähetettiin sähköpostin välityksellä valituille ryhmille. Näin ollen otannan vastaajien valinnasta tuli satunnainen. Jokaisella perusjoukkoon kuuluvalla tulee olla sama todennäköisyys tulla valituksi otokseen. Muussa tapauksessa otos ei edusta perusjoukkoa. (Vehkalahti 2008, 43.)

Otantamenetelmä vartioimisliikkeiden, turvallisuusalan oppilaitoksien opettajien, Poliisiammattikorkeakoulun vartijan voimankäyttökouluttajakurssi 2010 oppilaiden, Savon ammatti- ja aikuisopiston turvallisuusalan Kuopion ja Varkauden täysi-ikäisten opiskelijoiden osalta oli kyselyotanta.

Kyselyn rajasin turvallisuusalan osaajiin ja sen ulkopuolella toimiviin henkilöihin. Kysely lähetettiin sähköpostin välityksellä kaikille suomen vartioimisliikkeille 228 kpl, Savon ammatti- ja aikuisopiston turvallisuusalan opettajille 8 kpl, Poliisiammattikorkeakoulun vartijan voimankäyttökouluttajakurssi 2010 oppilaille 23 kpl, Amnestyn Suomen yksiköille 27 kpl, Savon ammatti- ja aikuisopiston Kuopion ja Varkauden turvallisuusalan täysi-ikäisille opiskelijoille 36 kpl, turvallisuusalan oppilaitoksien opettajille 111 kpl (ALVAR 2011) ja Savonia ammattikorkeakoulun tekniikan 1561 opiskelijalle. Savonia ammattikorkeakoulun muotoilun yksikön 427 opiskelijalle (Kuopion rouvasväen yhdistys ry Kuopion Muotoiluakatemia vuosikertomus 2011). Savonian tekniikan opiskelijamäärät on tarkastettu Savonia ammattikorkeakoulun tekniikka Kuopion opintotoimistosta. Poissaoleviksi on ilmoittautunut 239 opiskelijaa. Poissaoleville ei sähköposti mennyt perille. Savonia ammattikorkeakoulun opiskelijoille kysely lähetettiin, koska haluttiin saada turvallisuusalaa vähemmän tuntevien henkilöiden mielipiteitä tutkimukseen. Amnestylle lähetin kyselyn sen vuoksi, että saataisiin vieläkin erilaisempia vastauksia. Sähköpostiohjelma ilmoitti, kaikista lähetetyistä sähköposteista ettei 302 postia ollut mennyt perille. Vastauksia ei heiltä tullut ollenkaan. Vastauksia tuli kaiken kaikkiaan 253 kappaletta 1880 koko kyselyotannasta. 1627 henkilöä jätti vastaamatta kyselyyn. Vastajakato oli 86,5 %. Voidaan myös olettaa, että sähköpostikysely ei ole tavoittanut kaikkia otannan kohteita. Joihinkin kysymyksiin eivät kaikki kyselyyn vastanneet olleet vastanneet. Posti- ja verkkokyselyn etuina ovat nopeus ja vaivattomuus. Suurimpana ongelmana on kato. Suurin vastaajakato tuli Savonia ammattikorkeakoulun opiskelijoista (Hirsjärvi 2007, 191).

Analyyssitapana tässä tutkimuksessa käytettiin selittämiseen pyrkivää lähestymistapaa. Vertasin kerättyä materiaalia ulkomaisista ja kotimaisista tutkimuksista saatuun aineistoon. Tutkimusaineistoa etälamauttimesta on erittäin paljon. Vastaukset käsiteltiin ristiintaulukoimalla.

Kyselyn kysymykset laadin yleisiä peruseriaatteita noudattaen. Eli aluksi kysyttiin taustamuuttujat ja sen jälkeen kysyttiin vastaajien käsityksiä etälamauttimesta ja siihen liittyvistä asioista. Kysymysten rakenteen suunnittelin omien voimankäyttökouluttajatietojeni ja kirjallisuudesta saamieni tietojen perusteella. Aineiston keruutavaksi päätin sähköpostin välityksellä lähetettävän kyselyn. Tämä sen vuoksi, että halusin määrällisesti mahdollisimman laajan vastaajamäärän.

4.1 Sukupuoli

Miehiä kyselyyn vastanneista oli 88,1 % 223 henkilöä ja naisia 11,9 % 30 henkilöä. Kyselyyn vastasi 253 henkilöä. Naisten määrää olisi varmasti lisännyt, mikäli Savonia ammattikorkeakoulun muotoilun yksikön opiskelijat olisivat kyselyyn vastanneet ahkerammin (liite 3).

Naisia turvallisuusalan toimijoissa on koko ajan enemmän ja enemmän. Tämä näkyy esimerkiksi Savon ammatti- ja aikuisopiston Kuopion yksikön turvallisuusvalvojan perustutkinon opiskelijaryhmissä. Syksyllä 2012 aloittavassa ryhmässä naisia on noin puolet kahdestakymmenestä. Keväällä 2012 valmistuneista 13 henkilöstä 6 oli naisia (liite 3).

4.2 Ikä

Suurin vastaajaryhmä oli 25- 44 -vuotiaat 56,5 % /143 henkilöä kyselyyn osallistuneista 253 henkilöstä. Toiseksi suurin ryhmä oli 18- 24 - vuotiaat 25,7 % / 65 henkilöä kyselyyn osallistuneista 253 henkilöstä. Kolmanneksi suurin ryhmä oli 45- 54 - vuotiaat 12,3 % /31 henkilöä kyselyyn osallistuneista 253 henkilöstä. Neljäntenä 55- 64 -vuotiaat 5,1 % 13 henkilöä kyselyyn osallistuneista 253 henkilöstä ja pienin ryhmä oli 65- vuodesta ylöspäin olevat 0,4 % 1 henkilöä kyselyyn osallistuneista 253 henkilöstä (liite 3).

4.3 Asuinpaikkasi sijainti

Kyselyyn vastanneista 253 henkilöstä 44,8 % /113 henkilöä oli Itä-Suomesta. Länsi-Suomen osuus vastanneista henkilöistä oli 14,7 % /37 henkilöä. Etelä-Suomen osuus oli 31 % /78 henkilöä. Pohjois-Suomen osuus oli 9,5 % /24 henkilöä (liite 3). Itä-Suomen korkeisiin vastausprosentteihin vaikuttaa kyselyn toteuttaminen Kuopion ja Varkauden turvallisuusalan opiskelijoiden ja Savonia ammattikorkeakoulun tekniikan ja muotoilun opiskelijoille. Suurin osa turvallisuusalan työpaikoista sijaitsee Etelä-Suomessa. Turvallisuusalalla toimivien osuudet ovat Itä-Suomi 14,6 % / 37 henkilöä kaikista kyselyyn vastanneista, Länsi-Suomi 13 % / 33 henkilöä

kaikista kyselyyn vastanneista, Etelä-Suomi 30 % / 76 henkilöä ja Pohjois-Suomi 7,9 % / 20 henkilöä kaikista kyselyyn vastanneista.

Turvallisuusalan ulkopuolelta olevien kyselyyn vastanneiden osuudet olivat Itä-Suomi 2,3 % / 6 henkilöä kaikista kyselyyn vastanneista, Länsi-Suomi 1,58 % / 4 henkilöä kaikista kyselyyn vastanneista, Etelä-Suomi 0,79 % / 2 henkilöä ja Pohjois-Suomi 1,18 % / 3 henkilöä kaikista kyselyyn vastanneista (liite 3).

4.4 Pohjakoulutus

Kyselyyn vastanneista 253 henkilöstä yliopisto-/korkeakoulututkinnon suorittaneita tai suorittamassa olevia oli 11,5 % /29 henkilöä. Yksi vastaaja ei ole osannut nimetä omaa koulutustasoaan. Ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneita tai suorittamassa olevia oli 20,9 % /53 henkilöä. Opistoasteen tutkinnon suorittaneita oli 16,2 % / 41 henkilöä. Turvallisuusvalvojan erikoisammattitutkinnon suorittaneita oli 16,6 % / 42 henkilöä. Turvallisuusvalvojan perustutkinnon suorittaneita tai suorittamassa olevia oli 12,3 % / 31 henkilöä. Ylioppilastutkinnon suorittaneita oli 13,4 % / 34 henkilöä. Vartijan ammattitutkinnon suorittaneita tai suorittamassa olevia oli 4 % / 10 henkilöä. Vartijan peruskurssin suorittaneita oli 4 % / 10 henkilöä. Järjestyksenvalvojan peruskurssin suorittaneita oli 1,2 % / 3 henkilöä (liite 3).

Koulutusrajaus oli sen vuoksi tällainen, koska kysely lähetettiin kaikille vartioimisliikelle ja siellä henkilöiden koulutustausta voi olla hyvinkin erilainen. Yliopisto-/korkeakoulututkinnolla tarkoitetaan mitä tahansa ylempää korkeakoulututkintoa. Ammattikorkeakoulututkinnolla tarkoitetaan mitä tahansa alempaa korkeakoulututkintoa, joka on suoritettu ammattikorkeakoulussa. Opistoasteen tutkinnolla tarkoitetaan mitä tahansa ennen ammattikorkeakouluja olleita opistoasteen tutkintoja. Ylioppilastutkinnolla tarkoitetaan lukiolain mukaista tutkintoa. Turvallisuusvalvojana erikoisammattitutkinnolla tarkoitetaan yksityisen turvallisuusalan ylempää esimiestutkintoa, joka antaa pätevyuden toimia vartioimisliikkeen vastaavana hoitajana. Turvallisuusvalvojan perustutkinnolla tarkoitetaan 120 opintoviikon laajuista turvallisuusalan perustutkintoa. Vartijan peruskursseilla vtp ja vpk tarkoitetaan vartijan työn perusteet 40 tuntia ja vartijan peruskurssia 60 tuntia. Järjestyksenvalvojan peruskurssilla tarkoitetaan 32 tunnin mittaista koulutusta.

4.5 Toimitko juuri tällä hetkellä turvallisuusalan työtehtävissä?

Turvallisuusalan työtehtävissä toimivia oli 65,9 % / 166 henkilöä 253 kyselyyn vastanneesta henkilöstä (liite 3). Henkilöitä, jotka eivät toimi tällä hetkellä turvallisuusalan työtehtävissä oli 34,1 % / 86 henkilöä. Yksi kyselyyn vastannut henkilö ei ole vastannut tähän kysymykseen.

4.6 Onko työurallesi sattunut sellaista voimankäyttötilannetta, jossa olisi tarvittu voimakkaampia voimankäyttövälineitä kuin mitä sinulla oli käytössä?

Kyllä vastanneita on 24,5 % / 62 henkilöä, ei vastanneita 71,5 % / 181 henkilöä ja en osaa sanoa vastanneita 4 % / 10 henkilöä (liite 3). Turvallisuusosalalla toimivien 166 henkilön kokemukset työuralla sattuneista voimankäyttötilanteista, joissa olisi mahdollisesti tarvittu voimakkaampia voimankäyttövälineitä kuin mitä olisi ollut saatavilla. Suhteellisen pieni osuus 31,9 % / 53 henkilöä olisi oman arvionsa mukaan tarvinnut voimakkaampaa voimankäyttövälinettä. Kyselyyn vastanneista 64,5 % / 107 on kokenut, ettei voimakkaampia voimankäyttövälineitä ole tarvittu. Kyselyyn vastanneista 3,6 % / 6 henkilöä ei ole osannut vastata kysymykseen.

4.7 Millaisena voimankäyttövälineenä koet etälamauttimen?

Tämä kysymys oli kyselyn ainoa avoin kysymys. Kysymys oli sijoitettu tähän kohtaan sen vuoksi, etteivät kyselyyn vastanneiden ajatukset muokkautuisi jäljempänä esitetyillä kysymyksillä (liite 2).

Turvallisuusalan työtehtävissä tällä hetkellä toimivien 137 avokysymykseen vastanneesta 78 henkilön eli 56,9 % mielestä, etälamautin on tehokas ja asiallinen voimankäyttöväline. Turvallisuusalan ulkopuolella toimivien 69:n avokysymykseen vastanneesta 40 henkilön eli 57,9 % mielestä, etälamautin on tehokas ja asiallinen voimankäyttöväline. Vastauksista päätellen turvallisuusalan ulkopuoliset henkilöt suhtautuivat samalla tavalla etälamauttimeen kuin turvallisuusalan työtehtävissä olevat.

Joitakin poimintoja kyselyn vastauksista. ”Pidän etälamautinta erittäin hyödyllisenä ja toimivana oikein käytettynä.” ”Moderni ja lievin tehokas väline.” ”Työturvallisuutta parantava työväline.” ”Lamautin ei hajota luita samalla tavalla kuin esimerkiksi teleskooppipatukka.” ”Poliisi käyttää sitä jatkuvasti, joten kyllä sillä tarvetta löytyisi yksityiselläkin puolella.” ”Siinä on liikaa väärinkäyttömahdollisuuksia ja väärissä käsissä erittäin vaarallinen.” ”Toistaiseksi syytä pitää poliisien käytettävissä, paitsi jos vartijat saisivat lamauttimen käyttöönsä pitkän koulutuksen päätteeksi.” ”Tehokas murtamaan kohdehenkilön vastarinnan.” ”Ei sellaisia tarvitsisi vartijoilla olla, riittää nuo mitä on nyt käytössä.” ”Tarpeellinen nykyajan hörhöille.” ”Etälamautin on huomattavasti ampuma-asetta kevyempi vaihtoehto.” ”Käyttöön vaan!” ”Voimakkaana, käytännössä aseeseen yhdistettävänä.” ”Käyttävien henkilöiden tulisi läpäistä tietyt testit ja käydä tietty koulutus.” ”Etälamautin on käyttäjälle turhan helppo keino saada ”asiakas” hallintaan.” ”Etälamautin lisää väkivaltaisia tilanteita, koska on vaikeampaa neuvotella, kuin käyttää lamautinta.” ”Liian voimakkaana yksityisen turvallisuusalan käyttöön.” ”Järjestyksenvalvojan sekä vartijoiden tulee pystyä hoitamaan tilanteet nykyisillä voimankäyttövälineillään (patukka, kaasusumutin).” ”Yksityiselle turvallisuusosalalle pääsee helposti ja väärinkäyttöjä varmasti tapahtuisi runsaasti tämän takia.” ”Uudenaikainen, käyttäjälle tur-

vallinen, kohteen turvallisuus arveluttaa.” ”Hengenvaarallinen, vain poliisin ja puolustusvoimien käyttöön.”

Turvallisuusalalla toimivien ja turvallisuusalan ulkopuolella toimivien vastauksissa on paljon samankaltaisuuksia. Yksityisen turvallisuusalan työntekijöiden koulutuksen pituus on liian lyhyt tämänkaltaisen voimankäyttövälineen kantamiseen. Järjestyksenvalvojien 32 tunnin mittaisen koulutuksen pituuden kasvattaminen esimerkiksi 60 tuntiin. Vartijan työn perusteet - kurssi tulisi lopettaa kokonaisuudessaan ja yhdistää vartijan peruskurssin (60 tuntia) kanssa joko 100 tunnin mittaiseksi vartijan peruskurssiksi tai sen tilalle tulisi ottaa vartijan ammattitutkinto, jonka pakollisena osana vartijan peruskurssi olisi. Tulevaisuudessa tehtävämikheet ja vartiointikohteet tulevat muuttumaan monipuolisemmiksi ja mahdollisesti myös monella tapaa vaativammiksi. Tällöin koulutustaustalla on suuri merkitys. Mielestäni vartijan ammattitutkinnon tulisi olla alin vartijan työtehtävät mahdollistava koulutus ja sen jälkeen tulisi esimerkiksi turvallisuusvalvojan perustutkinto.

Käyttökoulutuksen tulisi olla kattava ja riittävän pitkä. Yksityisen sektoriin tehtäviin pääsy on liian helppoa. Toki paikallinen poliisi tutkii järjestyksenvalvoja- ja vartijakorttien hakijan tiedot, että hänet tunnetaan rehelliseksi ja luotettavaksi. Henkilön tulee olla henkilökohtaisilta ominaisuuksiltaan sopiva vartijaksi tai järjestyksenvalvojaksi. Esimerkiksi turvallisuusvalvojan perustutkinnon kaikista oppilaista pyydetään suppea turvallisuusselvitys poliisilta jo hakuvaiheessa.

Etälamautinta pidetään patukkaa, teleskooppipatukkaa, kaasusumutinta ja ampumaasetta parempana voimankäyttövälineenä kohdehenkilöiden vammojen ja jälkihoidon pienuuden vuoksi. Lamautinta moni vastaajista pitää työturvallisuutta olennaisesti lisäävänä välineenä. Laite toimii monen vastaajan mielestä hyvin vastarinnan murtamiseen.

5 Riippuvuuksien analysointi

”Lähtökohtana hypoteesin testauksessa on nollahypoteesi. Nollahypoteesia oletetaan oikeaksi, mikäli otoksesta ei löydy todisteita sitä vastaan. Hylkäämisvirheen todennäköisyyttä kutsutaan p-arvoksi. Yleisesti käytetty päättelysääntö on: jos p-arvo on alle 0,05 (5 %), niin nollahypoteesi hylätään. Muussa tapauksessa se jää voimaan.” (Taanila 2012b, 2-3.)

Kyselytutkimusaineiston analysoinnissa käytettiin Khiin neliö - riippumattomuustestiä. ”Khiin neliö - riippumattomuustestillä voidaan testata ryhmien välistä eroa kategorisilla muuttujilla. Khiin neliö - riippumattomuustestin käyttöedellytyksenä on, että korkeintaan 20 % nollahypoteesin mukaisen jakauman lukumäärästä on pienempiä kuin 5 ja nollahypoteesin mukaisen jakauman lukumäärät ovat suuruudeltaan vähintään 1.”(Taanila 2012a, 27.)

5.1 Sukupuolen ja turvallisuusalan työtehtävissä toimimisen välinen riippuvuus

Ristiintaulukoinnilla tutkittiin sukupuolen ja turvallisuusalan työtehtävissä toimimisen välistä riippuvuutta (taulukko 4). Ristiintaulukointi osoitti, että kaikista kyselyyn vastanneista turvallisuusalan työtehtävissä toimii tällä hetkellä 65,7 % 161 henkilöä. Kyselyyn vastanneista 34,3 % 84 henkilöä ei toiminut turvallisuusalan työtehtävissä. Kyselyyn vastanneista miehistä 69,8 % 150 toimii tällä hetkellä turvallisuusalan työtehtävissä. Miehistä 30,2 % 65 ei toiminut turvallisuusalan työtehtävissä. Kyselyyn vastanneista naisista 36,7 % 11 toimii tällä hetkellä turvallisuusalan työtehtävissä. Naisista 63,3 % 19 ei toiminut turvallisuusalan työtehtävissä. Miesten ja naisten jakaumat ovat lähes päinvastaiset turvallisuusalalla toimimisen ja ei toimimisen suhteen.

Lukumäärä

		SUKUPUOLI		
		mies	nainen	Kaikki
TURVALLISUUSALAN TYÖTEHTÄ- VISSÄ TOIMIMINEN	kyllä	150/69,8 %	11/36,7 %	161/65,7 %
	en	65/30,2 %	19/63,3 %	84/34,3 %
	Kaikki	215/100 %	30/100 %	245/100 %

Khiin neliö 12,80; df = 1; p = ,000

Odotetut frekvenssit: pienin 10,3; alle 5 suuruisia 0,0 %

Taulukko 4 sukupuolen ja turvallisuusalan työtehtävissä toimimisen välinen riippuvuus

Khiin neliö - riippumattomuustestillä selvitettiin sukupuolen ja turvallisuusalan työtehtävissä toimimisen riippuvuutta.

Kaikki teoreettiset frekvenssit $e_i > 5$.

Nollahypoteesiksi valittiin: sukupuoli ja turvallisuusalan työtehtävissä toimiminen ovat riippumattomia.

Vaihtoehtoiseksi hypoteesiksi valittiin: sukupuoli ja turvallisuusalan työtehtävissä toimiminen riippuvat toisistaan.

Khiin neliö - testin p-arvo 0,000 on pienempi kuin 0,050 joten nollahypoteesi hylätään.

Johtopäätös: sukupuolella ja turvallisuusalan työtehtävissä toimimisen välillä esiintyy tilastollista riippuvuutta. Tämä tarkoittaa sitä, että nais- ja miesvastaajien vastauksien jakaumat ovat samantyyppisiä.

5.2 Sukupuolen ja yksityisen turvallisuusalan työtehtävien, joissa etälamautinta voitaisiin käyttää välinen riippuvuus

Ristiintaulukoinnilla tutkittiin sukupuolen ja yksityisen turvallisuusalan työtehtävien, joissa voitaisiin etälamautinta käyttää välistä riippuvuutta (taulukko 5). Ristiintaulukointi osoitti, että kaikista kyselyyn vastanneista 8,8 % 66 oli sitä mieltä, että etälamautinta voitaisiin käyttää järjestyksenvalvojan tehtävissä voimankäyttövälineenä. Kaikista kyselyyn vastanneista 14,5 % 109 oli sitä mieltä, että etälamautinta voitaisiin käyttää järjestyslain mukaisen järjestyksenvalvojan tehtävissä voimankäyttövälineenä. Kaikista kyselyyn vastanneista 15,4 % 116 oli sitä mieltä, että etälamautinta voitaisiin käyttää arvokuljetustehtävissä voimankäyttövälineenä. Kaikista kyselyyn vastanneista 16,1 % 121 oli sitä mieltä, että etälamautinta voitaisiin käyttää vartijan tehtävissä voimankäyttövälineenä. Kaikista kyselyyn vastanneista 21,8 % 164 oli sitä mieltä, että etälamautinta voitaisiin käyttää henkilösuojaustehtävissä voimankäyttövälineenä. Kaikista kyselyyn vastanneista 23,3 % 175 oli sitä mieltä, että etälamautinta voitaisiin käyttää erityiskohteen vartiointitehtävissä voimankäyttövälineenä.

Kyselyyn vastanneista miehistä 9,5 % 64 oli sitä mieltä, että etälamautinta voitaisiin käyttää järjestyksenvalvojan tehtävissä voimankäyttövälineenä. Kyselyyn vastanneista miehistä 15,2 % oli sitä mieltä, että etälamautinta voitaisiin käyttää järjestyslain mukaisen järjestyksenvalvojan tehtävissä voimankäyttövälineenä. Kyselyyn vastanneista miehistä 14,6 % 98 oli sitä mieltä, että etälamautinta voitaisiin käyttää arvokuljetustehtävissä voimankäyttövälineenä. Kyselyyn vastanneista miehistä 15,9 % 107 oli sitä mieltä, että etälamautinta voitaisiin käyttää vartijan tehtävissä voimankäyttövälineenä. Kyselyyn vastanneista miehistä 21,2 % 143 oli sitä mieltä, että etälamautinta voitaisiin käyttää henkilösuojaustehtävissä voimankäyttövälineenä. Kyselyyn vastanneista miehistä 23,6 % 159 oli sitä mieltä, että etälamautinta voitaisiin käyttää erityiskohteen vartiointitehtävissä voimankäyttövälineenä.

Kyselyyn vastanneista naisista 2,6 % 2 oli sitä mieltä, että etälamautinta voitaisiin käyttää järjestyksenvalvojan tehtävissä voimankäyttövälineenä. Kyselyyn vastanneista naisista 9 % 7 oli sitä mieltä, että etälamautinta voitaisiin käyttää järjestyslain mukaisen järjestyksenvalvojan tehtävissä voimankäyttövälineenä. Kyselyyn vastanneista naisista 23,1 % 18 oli sitä mieltä, että etälamautinta voitaisiin käyttää arvokuljetustehtävissä voimankäyttövälineenä. Kyse-

lyyn vastanneita naisista 17,9 % 14 oli sitä mieltä, että etälamautinta voitaisiin käyttää vartijan tehtävissä voimankäyttövälineenä. Kyselyyn vastanneista naisista 26,9 % 21 oli sitä mieltä, että etälamautinta voitaisiin käyttää henkilösuojaustehtävissä voimankäyttövälineenä. Kyselyyn vastanneista naisista 20,5 % 16 oli sitä mieltä, että etälamautinta voitaisiin käyttää erityiskohteen vartiointitehtävissä voimankäyttövälineenä.

Eroja sukupuolten välillä oli kaikissa vaihtoehdoissa. Miesten ja naisten välistä eroa oli järjestyksenvalvojan tehtävissä 6,9 %, järjestyslain mukaisen järjestyksenvalvojan tehtävissä 6,2 %. Suurimmat eroavaisuudet saatiin arvokuljetustehtävissä 8,5 %. Vartijan tehtävissä oli pienimmät erot 2 %. Eroja löytyi myös henkilösuojaustehtävissä 5,7 % ja erityiskohteen vartioimistehtävissä 3,1 %.

Kyselyyn vastanneet naiset eivät selkeästi näkisi etälamautinta järjestyksenvalvojan työvälineenä. Sinänsä melko alhaisen osuuden etälamautin saa miestenkin mielestä järjestyksenvalvojan tehtäviä silmällä pitäen. Naiset pitävät etälamautinta parhaiten henkilösuojaus- ja arvokuljetustehtäviin sopivana. Miehet pitävät etälamautinta parhaiten erityiskohteen vartioimis-/henkilösuojaustehtäviin sopivana. Tässä kysymyksessä oli mahdollista valita useampi vaihtoehto.

Lukumäärä

		SUKUPUOLI		
		mies	nainen	Kaikki
MISSÄ YKSITYISEN TURVALLISUUSALAN TYÖTEHTÄVISSÄ ETÄLAMAUTIN VOISIO LLA KÄYTTÖKELPOINEN TYÖVÄLINE				
	järjestyksenvalvojan tehtävät	64/9,5 %	2/2,6 %	66/8,8 %
	järjestyslain mukaisen järjestyksenvalvojan tehtävät	102/15,2 %	7/9 %	109/14,5 %
	arvokuljetustehtävät	98/14,6 %	18/23,1 %	116/15,4 %
	vartijan tehtävät	107/15,9 %	14/17,9 %	121/16,1 %
	henkilösuojaustehtävät	143/21,2 %	21/26,9 %	164/21,8 %
	erityiskohteen vartiointitehtävät	159/23,6 %	16/20,5 %	175/23,3 %
	Kaikki	673/100 %	78/100 %	751/100 %

Khiin neliö 10,46; df = 5; p = ,063

Odotetut frekvenssit: pienin 6,9; alle 5 suuruisia 0,0 %

Taulukko 5 sukupuolen ja turvallisuusalan työtehtävät, joissa etälamautinta voitaisiin käyttää voimankäyttövälineenä

Khiin neliö - riippumattomuustestillä selvitettiin sukupuolen ja turvallisuusalan työtehtävien, joissa voitaisiin etälamautinta käyttää välistä riippuvuutta.

Kaikki teoreettiset frekvenssit $e_i > 5$.

Nollahypoteesiksi valittiin: sukupuoli ja turvallisuusalan työtehtävät, joissa etälamautinta voitaisiin käyttää voimankäyttövälineenä ovat riippumattomia.

Vaihtoehtoiseksi hypoteesiksi valittiin: sukupuoli ja turvallisuusalan työtehtävät, joissa etälamautinta voitaisiin käyttää voimankäyttövälineenä riippuvat toisistaan.

Khiin neliö - testin p-arvo 0,063 on suurempi kuin 0,050 joten nollahypoteesi jää voimaan.

Johtopäätös: sukupuolella ja niiden yksityisen turvallisuusalan työtehtävien, joissa voitaisiin etälamautinta käyttää välillä ei esiinny tilastollista riippuvuutta. Tämä tarkoittaa sitä, että nais- ja miesvastaajien vastauksien jakaumat ovat samantyyppisiä.

5.3 Sukupuolen ja yksityisen turvallisuusalan etälamautintarpeen riippuvuus

Ristiintaulukoinnilla tutkittiin sukupuolen ja yksityisen turvallisuusalan etälamautintarpeen välistä riippuvuutta (taulukko 6). Ristiintaulukointi osoitti, että kaikista kyselyyn vastanneista 61,5 % 120 mielestä yksityisellä turvallisuusalalla olisi tarvetta etälamauttimelle voimankäyttövälineenä. Kyselyyn vastanneista 38,5 % 75 ei nähnyt etälamautinta tarpeellisenä yksityiselle turvallisuusalalle.

Kyselyyn vastanneista miehistä etälamautinta piti tarpeellisenä voimankäyttövälineenä yksityiselle turvallisuusalalle 61,9 % 104 kyselyyn vastanneista. Miehistä 38,1 % 64 ei pitänyt etälamautinta tarpeellisenä voimankäyttövälineenä yksityiselle turvallisuusalalle. Kyselyyn vastanneista naisista 59,3 % 16 piti etälamautinta tarpeellisenä voimankäyttövälineenä yksityiselle turvallisuusalalle. Naisista 40,7 % 11 ei pitänyt etälamautinta tarpeellisenä voimankäyttövälineenä yksityiselle turvallisuusalalle.

Lukumäärä

	SUKUPUOLI		
	mies	nainen	Kaikki
ONKO YKSITYISELLÄ TURVALLISUUSALALLA TARVETTA ETÄLAMAUTTIMELLE			
kyllä	104/61,9 %	16/59,3	120/61,5 %
ei	64/38,1 %	11/40,7 %	75/38,5 %
Kaikki	168/100 %	27/100 %	195/100 %

Khiin neliö 3,61; df = 3; p = ,307

Odotetut frekvenssit: pienin 1,2; alle 5 suuruisia 12,5 %

Taulukko 6 sukupuolen ja yksityisen turvallisuusalan etälamautintarpeen välinen riippuvuus

Khiin neliö -riippumattomuustestillä selvitettiin sukupuolen ja yksityisen turvallisuusalan etälamautintarpeen riippuvuutta.

Teoreettiset frekvenssit $e_i > 5$ ja frekvensseistä 12,5 % on tuon rajan alla.

Nollahypoteesiksi valittiin: sukupuoli ja yksityisen turvallisuusalan etälamautintarve ovat riippumattomia.

Vaihtoehtoiseksi hypoteesiksi valittiin: sukupuoli ja yksityisen turvallisuusalan etälamautintarve riippuvat toisistaan.

Khiin neliö - testin p-arvo 0,307 on suurempi kuin 0,050 joten nollahypoteesi jää voimaan.

Johtopäätös: sukupuolella ja yksityisen turvallisuusalan etälamautintarpeen välillä ei esiinny tilastollista riippuvuutta. Tämä tarkoittaa, että nais- ja miesvastaajien vastaukset ovat samantyyppisiä.

5.4 Sukupuolen ja etälamauttimen kameralla varustamisen välinen riippuvuus

Ristiintaulukoinnilla tutkittiin sukupuolen ja etälamauttimen kameralla varustamisen välistä riippuvuutta (taulukko 7). Kun ristiintaulukoitiin sukupuolen ja etälamauttimen kameralla varustamisen todettiin, että 61,9 % 107 vastanneista kannattaa etälamauttimen kameralla varustamista. 39,1 % 66 vastanneista taas oli sitä mieltä, että etälamautinta ei tarvitse varustaa kameralla. Miehistä 60,3 % 91 oli sitä mieltä, että etälamautin tulee varustaa kameralla. Miehistä 39,7 % 60 oli taas sitä mieltä, etälamautinta ei tulisi varustaa kameralla. Naisista 72,7 % 16 oli sitä mieltä, että etälamautin tulisi varustaa kameralla. Naisista 27,3 % 6 oli taas sitä mieltä, että etälamautinta ei tulisi varustaa kameralla. Miehistä ja naisista suhteellisen suuri osuus oli sitä mieltä, että etälamautin tulisi varustaa kameralla. Kameralla varustettu etälamautin, rekisteröi kaikki lamauttimen käyttötilanteet ja näin ollen väärin käytöksen mahdollisuudet minimoituvat.

Lukumäärä		SUKUPUOLI		
		mies	nainen	Kaikki
TULISIKO ETÄLAMAUTIN VARUSTAA KAMERALLA	kyllä	91/60,3 %	16/72,7 %	107/61,9 %
	ei	60/39,7 %	6/27,3 %	66/39,1 %
	Kaikki	151/100 %	22/100 %	173/100 %

Khiin neliö 1,43; df = 2; p = ,490

Odotetut frekvenssit: pienin 8,1; alle 5 suuruisia 0,0 %

Taulukko 7 sukupuolen ja etälamauttimen kameralla varustamisen välinen riippuvuus

Khiin neliö - riippumattomuustestillä selvitettiin sukupuolen ja etälamauttimen varustamista kameralla välistä riippuvuutta.

Kaikki teoreettiset frekvenssit ovat $e_i < 5$.

Nollahypoteesiksi valittiin: sukupuoli ja etälamauttimen kameralla varustaminen ovat riippumattomia.

Vaihtoehtoiseksi hypoteesiksi valittiin: sukupuoli ja etälamauttimen kameralla varustaminen riippuvat toisistaan.

Khiin neliö - testin p-arvo 0,490 on suurempi kuin 0,050 joten nollahypoteesi jää voimaan.

Johtopäätös: sukupuolen ja etälamauttimen kameralla varustamisen välillä ei esiinny tilastollista riippuvuutta. Kyselyyn vastanneiden naispuolisten ja miespuolisten vastaukset ovat samantyyppisiä.

5.5 Sukupuolen ja voisiko etälamautin korvata ampuma-aseen välinen riippuvuus

Ristiintaulukoinnilla tutkittiin sukupuoli ja voisiko etälamautin korvata ampuma-aseen välistä riippuvuutta (taulukko 8). Kun ristiintaulukoitiin sukupuoli ja voisiko etälamautin korvata ampuma-aseen todettiin, että 43,6 % vastanneista oli sitä mieltä, että etälamautin voisi korvata ampuma-aseen. Kyselyyn vastanneista 56,4 % oli sitä mieltä, että etälamautin ei voi korvata ampuma-asetta.

Kyselyyn vastanneista miehistä 44,8 % oli sitä mieltä, että etälamautin voisi korvata ampuma-aseen. Kyselyyn vastanneista miehistä 55,2 % oli sitä mieltä, että etälamautin ei voi korvata ampuma-asetta. Kyselyyn vastanneista naisista 34,8 % oli sitä mieltä, että etälamautin voisi korvata ampuma-aseen. Kyselyyn vastanneista naisista 65,2 % oli sitä mieltä, että etälamautin ei voi korvata ampuma-asetta.

Lukumäärä

	SUKUPUOLI		Kaikki
	mies	nainen	
VOISIKO ETÄLAMAUTIN KORVATA AMPUMA-ASEEN YKSITYISEN TURVALLISUUSALAN VOIMANKÄYTTÖVÄLINEENÄ			
kyllä	77/44,8 %	8/34,8 %	85/43,6 %
ei	95/55,2 %	15/65,2 %	110/56,4 %
Kaikki	172/100 %	23/100 %	195/100 %

Khiin neliö 2,31; df = 3; p = ,511

Odotetut frekvenssit: pienin 1,1; alle 5 suuruisia 12,5 %

Taulukko 8 sukupuolen ja korvaako etälamautin ampuma-aseen välinen riippuvuus

Khiin neliö - riippumattomuustestillä selvitettiin sukupuolen ja korvaako etälamautin ampuma-aseen välistä riippuvuutta.

Teoreettiset frekvenssit $e_i > 5$ ja alle 5 suuruisia 12,5 %.

Nollahypoteesiksi valittiin: sukupuoli ja korvaako etälamautin ampuma-aseen ovat riippumattomia toisistaan.

Vaihtoehtoiseksi hypoteesiksi valittiin: sukupuoli ja korvaako etälamautin ampuma-aseen riippuvat toisistaan.

Khiin neliö - testin p-arvo 0,511 on suurempi kuin 0,050 joten nollahypoteesi jää voimaan.

Johtopäätös: sukupuolen ja korvaako etälamautin ampuma-aseen välillä ei esiinny tilastollista riippuvuutta. Kyselyyn vastanneiden naispuolisten ja miespuolisten vastaukset ovat samantyyppisiä.

5.6 Sukupuolen ja etälamauttimen kantamistavan välinen riippuvuus

Ristiintaulukoinnilla tutkittiin sukupuolen ja etälamauttimen mahdollisen kantamistavan välisiä riippuvuuksia (taulukko 9). Kun ristiintaulukoitiin sukupuoli ja etälamauttimen kantamistavan välinen riippuvuus todettiin, että kaikista kyselyyn vastanneista 25,3 % oli sitä mieltä, että avokotelossa kantaminen olisi oikea kantamistapa. Kaikista kyselyyn vastanneista 53,8 % mielestä umpikotelossa kantaminen olisi oikea tapa. Kaikista kyselyyn vastanneista 20,9 % mielestä etälamautinta tulisi kantaa vaatetuksen alla.

Kyselyyn vastanneista miehistä 24,7 % kannatti avokotelossa kantamista. Kyselyyn vastanneista miehistä 54,7 % kannatti umpikotelossa kantamista. Kyselyyn vastanneista miehistä 20,6 % kannatti vaatetuksen alla kantamista. Kyselyyn vastanneista naisista 30 % oli sitä mieltä, että etälamautinta tulisi kantaa avokotelossa. Kyselyyn vastanneista naisista 46,7 % oli sitä mieltä, että oikea kantamistapa on umpikotelossa kantaminen. Kyselyyn vastanneista naisista 23,3 % oli sitä mieltä, että etälamautinta tulisi kantaa vaatetuksen alla.

Lukumäärä		SUKUPUOLI		
		mies	nainen	Kaikki
KUINKA ETÄLAMAUTINTA TULISI KANTAA YKSITYISEN TURVALLISUUS-ALAN TYÖTEHTÄVISSÄ	avokotelossa	55/24,7 %	9/30 %	64/25,3 %
	umpikotelossa	122/54,7 %	14/46,7 %	136/53,8 %
	vaatetuksen alla	46/20,6 %	7/23,3 %	53/20,9 %
	Kaikki	223/100 %	30/100 %	253/100 %

Khiin neliö 0,71; df = 2; p = ,702

Odotetut frekvenssit: pienin 6,3; alle 5 suuruisia 0,0 %

Taulukko 9 sukupuolen ja etälamauttimen kantamistavan välinen riippuvuus

Khiin neliö - riippumattomuustestillä selvitetiin sukupuolen ja etälamauttimen kantamistavan välinen riippuvuutta.

Kaikki teoreettiset frekvenssit $e_i > 5$.

Nollahypoteesiksi valittiin: sukupuoli ja etälamauttimen kantamistapa ovat riippumattomia.

Vaihtoehtoiseksi hypoteesiksi valittiin: sukupuoli ja etälamauttimen kantamistapa riippuvat toisistaan.

Khiin neliö - testin p-arvo 0,702 on suurempi kuin 0,050 joten nollahypoteesi jää voimaan.

Johtopäätös: sukupuolella ja etälamauttimen kantamistavan välillä ei esiinny tilastollista riippuvuutta. Kyselyyn vastanneiden naispuolisten ja miespuolisten vastaukset ovat samantyyppisiä.

5.7 Sukupuolen ja etälamauttimen keltaisen värin välinen riippuvuus

Ristiintaulukoinnilla tutkittiin sukupuolen ja etälamauttimen keltaisen värin välistä riippuvuutta (taulukko 10). Kun ristiintaulukoitiin sukupuoli ja etälamauttimen keltainen väri välinen riippuvuus todettiin, että kaikista kyselyyn vastanneista 72,8 % oli sitä mieltä, että etälamauttimen keltaisesta väristä on hyötyä. Kaikista kyselyyn vastanneista 27,2 % oli sitä mieltä, että etälamauttimen keltaisesta väristä ei ole hyötyä.

Kyselyyn vastanneista miehistä 72,9 % oli sitä mieltä, että etälamauttimen keltaisesta väristä on hyötyä. Kyselyyn vastanneista miehistä 27,1 % oli sitä mieltä, että etälamauttimen keltaisesta väristä ei ole hyötyä. Kyselyyn vastanneista naisista 72,4 % oli sitä mieltä, että etälamauttimen keltaisesta väristä on hyötyä. Kyselyyn vastanneista naisista 27,6 % oli sitä mieltä, että etälamauttimen keltaisesta väristä ei ole hyötyä.

Lukumäärä	SUKUPUOLI		
	mies	nainen	Kaikki
MIKÄLI ETÄLAMAUTINTA VOITAISII KANTAA AVOKOTELOSSA OLISIKO LAITTEEN Keltaisesta väristä HYÖTYÄ			
kyllä	153/72,9 %	21/72,4 %	174/72,8 %
ei	57/27,1 %	8/27,6 %	65/27,2 %
Kaikki	210/100 %	29/100 %	239/100 %

Khiin neliö 0,32; df = 2; p = ,853

Odotetut frekvenssit: pienin 1,7; alle 5 suuruisia 16,7 %

Taulukko 10 sukupuolen ja etälamauttimen keltaisen värin välinen riippuvuus

Khiin neliö - riippumattomuustestillä selvitettiin sukupuolen ja etälamauttimen keltaisen värin välistä riippuvuutta.

Teoreettiset frekvenssit $e_i > 5$ ja frekvensseistä 16,7 % on tuon rajan alla, joten testi voidaan tehdä.

Nollahypoteesiksi valittiin: sukupuoli ja etälamauttimen keltainen väri ovat riippumattomia.

Vaihtoehtoiseksi hypoteesiksi valittiin: sukupuoli ja etälamauttimen keltainen väri riippuvat toisistaan.

Khiin neliö - testin p-arvo 0,853 on suurempi kuin 0,050 joten nollahypoteesi jää voimaan.

Johtopäätös: sukupuolella ja etälamauttimen keltaisen värin välillä ei esiinny tilastollista riippuvuutta. Tämä tarkoittaa sitä, että nais- ja miesvastaajien vastauksien jakaumat ovat samantyyppisiä.

5.8 Sukupuolen ja etälamauttimen keltaisen värin vastarinnan murtamisen välinen riippuvuus

Ristiintaulukoinnilla tutkittiin sukupuolen ja etälamauttimen keltaisen värin vastarinnan murtamisen välistä riippuvuutta (taulukko 11). Kun ristiintaulukoitiin sukupuoli ja etälamauttimen keltainen väri vastarinnan murtamisen välinen riippuvuus todettiin, että kaikista kyselyyn vastanneista 66,8 % oli sitä mieltä, että etälamauttimen keltaisesta väristä on hyötyä vastarinnan murtamisen suhteen. Kaikista kyselyyn vastanneista 33,2 % oli sitä mieltä, että etälamauttimen keltaisesta väristä ei ole hyötyä vastarinnan murtamisen suhteen.

Kyselyyn vastanneista miehistä 65 % oli sitä mieltä, että etälamauttimen keltaisesta väristä on hyötyä vastarinnan murtamisen suhteen, mikäli sitä kannetaan näkyvässä kantokotelossa. Kyselyyn vastanneista miehistä 35 % oli sitä mieltä, että näkyvässä kantokotelossa oleva keltainen etälamautin ei murra vastarintaa. Kyselyyn vastanneista naisista 79,2 % oli sitä mieltä, että näkyvässä kantokotelossa oleva keltainen etälamautin murtaa vastarintaa. Kyselyyn vastanneista naisista 20,8 % oli sitä mieltä, että näkyvässä kantokotelossa oleva keltainen etälamautin ei murra vastarintaa.

Lukumäärä

	SUKUPUOLI		
	mies	nainen	Kaikki
MURTAAKO NÄKYVÄSSÄ KANTOKOTELOSSA OLEVA KELTAINEN ETÄLAMAUTIN VASTARINTAA			
kyllä	104/65 %	19/79,2 %	123/66,8 %
ei	56/35 %	5/20,8 %	61/33,2 %
Kaikki	160/100 %	24/100 %	184/100 %

Khiin neliö 3,80; df = 3; p = ,283

Odotetut frekvenssit: pienin 1,2; alle 5 suuruisia 12,5 %

Taulukko 11 sukupuolen ja etälamauttimen keltaisen värin vastarinnan murtamisen välinen riippuvuus

Khiin neliö - riippumattomuustestillä selvitettiin sukupuolen ja etälamauttimen keltaisen värin välistä riippuvuutta.

Teoreettiset frekvenssit $e_i > 5$ ja frekvensseistä 12,5 % on tuon rajan alla, joten testi voidaan tehdä.

Nollahypoteesiksi valittiin: sukupuoli ja etälamauttimen keltaisen värin vastarinnan murtaminen ovat riippumattomia

Vaihtoehtoiseksi hypoteesiksi valittiin: sukupuoli ja etälamauttimen keltaisen värin vastarinnan murtaminen riippuvat toisistaan.

Khiin neliö - testin p-arvo 0,283 on suurempi kuin 0,050 joten nollahypoteesi jää voimaan.

Johtopäätös: sukupuolen ja etälamauttimen keltaisen värin vastarinnan murtamisen välillä ei esiinny tilastollista riippuvuutta. Tämä tarkoittaa sitä, että nais- ja miesvastaajien vastauksien jakaumat ovat samantyyppisiä.

5.9 Sukupuolen ja etälamauttimen voimankäyttökouluttajan kouluttajakoulutuksen välinen riippuvuus

Ristiintaulukoinnilla tutkittiin sukupuolen ja etälamauttimen voimankäyttökouluttajan kouluttajakoulutuksen pituuden välistä riippuvuutta (taulukko 12). Kun ristiintaulukoitiin sukupuoli ja parhaan etälamauttimen kouluttajakoulutuksen pituuden välistä riippuvuutta todettiin, että kaikista kyselyyn vastanneista 33,9 % oli sitä mieltä, että voimankäyttökouluttajan etälamauttimen kouluttajakoulutuksen pituus olisi 40 tuntia. Kaikista kyselyyn vastanneista 17,8 % oli sitä mieltä, että voimankäyttökouluttajan etälamauttimen kouluttajakoulutuksen pituus olisi 60 tuntia. Kaikista kyselyyn vastanneista 17,3 % oli sitä mieltä, että voimankäyttökouluttajan etälamauttimen kouluttajakoulutuksen pituus olisi 80 tuntia. Kaikista kyselyyn vastanneista 31 % oli sitä mieltä, että voimankäyttökouluttajan etälamauttimen kouluttajakoulutuksen pituus olisi 100 tuntia.

Kyselyyn vastanneista miehistä 35,4 % oli sitä mieltä, että voimankäyttökouluttajan etälamauttimen kouluttajakoulutuksen pituus olisi 40 tuntia. Kyselyyn vastanneista miehistä 17,9 % oli sitä mieltä, että voimankäyttökouluttajan etälamauttimen kouluttajakoulutuksen pituus olisi 60 tuntia. Kyselyyn vastanneista miehistä 17,5 % oli sitä mieltä, että voimankäyttökouluttajan etälamauttimen kouluttajakoulutuksen pituus olisi 80 tuntia. Kyselyyn vastanneista miehistä 29,2 % oli sitä mieltä, että voimankäyttökouluttajan etälamauttimen kouluttajakoulutuksen pituus olisi 100 tuntia.

Kyselyyn vastanneista naisista 23,3 % oli sitä mieltä, että voimankäyttökouluttajan etälamauttimen kouluttajakoulutuksen pituus olisi 40 tuntia. Kyselyyn vastanneista naisista 16,7 % oli sitä mieltä, että voimankäyttökouluttajan etälamauttimen kouluttajakoulutuksen pituus olisi 60 tuntia. Kyselyyn vastanneista naisista 16,7 % oli sitä mieltä, että voimankäyttökouluttajan etälamauttimen kouluttajakoulutuksen pituus olisi 80 tuntia. Kyselyyn vastanneista naisista 43,3 % oli sitä mieltä, että voimankäyttökouluttajan etälamauttimen kouluttajakoulutuksen pituus olisi 100 tuntia.

Yksityisen turvallisuusalan voimankäyttökouluttajan etälamauttimen kouluttajakoulutuksen pituudessa oli selkeitä eroja. Miehet olivat hieman enemmän lyhyempien koulutusaikojen kannalla kun taas naiset olivat pisimmän koulutusajan kannalla.

Lukumäärä

	SUKUPUOLI		
	mies	nainen	Kaikki
KUINKA PITKÄ TULISI YKSITYISEN SEKTORIN VOIMANKÄYTTÖKOULUTTAJAN ETÄLAMAUTTIMEN KOULUTTAJAKOULUTUS			
40 tuntia	75/35,4 %	7/23,3 %	82/33,9 %
60 tuntia	38/17,9 %	5/16,7 %	43/17,8 %
80 tuntia	37/17,5	5/16,7 %	42/17,3 %
100 tuntia	62/29,2 %	13/43,3 %	75/31 %
Kaikki	212/100 %	30/100 %	242/100 %

Khiin neliö 4,50; df = 4; p = ,343

Odotetut frekvenssit: pienin 1,3; alle 5 suuruisia 20,0 %

Taulukko 12 sukupuolen ja yksityisen turvallisuusalan voimankäyttökouluttajan etälamauttimen kouluttajakoulutus

Khiin neliö - riippumattomuustestillä selvitettiin sukupuolen ja yksityisen turvallisuusalan voimankäyttökouluttajan etälamauttimen kouluttajakoulutuksen välistä riippuvuutta.

Teoreettiset frekvenssit $e_i < 5$ ja frekvensseistä 20 % on tuon rajan alla, joten testi voidaan tehdä.

Nollahypoteesiksi valittiin: sukupuoli ja yksityisen turvallisuusalan voimankäyttökouluttajan etälamauttimen kouluttajakoulutuksen pituus ovat riippumattomia.

Teoreettiset frekvenssit $e_i < 5$ ja alle 5 suuruisia on 20 % kaikista teoreettisista frekvensseistä. Pieninkin teoreettisista frekvensseistä on 1,3. Testi voidaan tehdä.

Vaihtoehtoiseksi hypoteesiksi valittiin: sukupuoli ja yksityisen turvallisuusalan voimankäyttökouluttajan etälamauttimen kouluttajakoulutuksen pituus riippuvat toisistaan.

Khiin neliö - testin p-arvo 0,343 on suurempi kuin 0,050 joten nollahypoteesi jää voimaan.

Johtopäätös: sukupuolen ja yksityisen turvallisuusalan etälamauttimen kouluttajakoulutuksen välillä ei esiinny tilastollista riippuvuutta. Tämä tarkoittaa sitä, että nais- ja miesvastaajien vastauksien jakaumat ovat samantyyppisiä.

5.10 Yksityisellä turvallisuusalalla työtehtävissä toimivien ja yksityisen turvallisuusalan etälamautintarpeen riippuvuus

Ristiintaulukoinnilla tutkittiin turvallisuusalan työtehtävissä toimivien ja yksityisen turvallisuusalan etälamautintarpeen välistä riippuvuutta (taulukko 13). Ristiintaulukointi osoitti, että kaikista kyselyyn vastanneista 61,8 % piti etälamautinta tarpeellisenä voimankäyttöväliseinä yksityiselle turvallisuusalalle. Kyselyyn vastanneista 38,2 % ei pitänyt etälamautinta tarpeellisenä voimankäyttöväliseinä yksityiselle turvallisuusalalle.

Kyselyyn vastanneista turvallisuusalan työtehtävissä toimivista 62,3 % oli sitä mieltä, että etälamautin on tarpeellinen voimankäyttöväliseinä yksityiselle turvallisuusalalle. Kyselyyn

vastanneista turvallisuusosalalla toimivista 37,7 % oli sitä mieltä, että etälamautin ei ole tarpeellinen voimankäyttöväline yksityiselle turvallisuusosalalle.

Kyselyyn vastanneista turvallisuusalan ulkopuolisista 60,4 % oli sitä mieltä, että etälamautin on tarpeellinen voimankäyttöväline yksityiselle turvallisuusosalalle. Kyselyyn vastanneista turvallisuusalan ulkopuolelta olevista 39,6 % oli sitä mieltä, että etälamautin ei ole tarpeellinen voimankäyttöväline yksityiselle turvallisuusosalalle. Huomion arvoista on, että lähes puolet kaikista vastaajista oli sitä mieltä, että etälamautin on tarpeellinen voimankäyttöväline yksityiselle turvallisuusosalalle.

Lukumäärä

		TURVALLISUUSALAN TYÖTEHTÄVISSÄ TOIMIMINEN		
		kyllä	ei	Kaikki
ONKO YKSITYISELLÄ TURVALLISUUSALALLA TARVETTA ETÄLAMAUTTIMELLE	kyllä	91/62,3 %	32/60,4 %	123/61,8 %
	ei	55/37,7 %	21/39,6 %	76/38,2 %
	Kaikki	146/100 %	53/100 %	199/100 %

Khiin neliö 24,87; df = 2; p = ,000

Odotetut frekvenssit: pienin 17,1; alle 5 suuruisia 0,0 %

Taulukko 13 turvallisuusalan työtehtävissä toimimisen ja turvallisuusalan etälamautintarpeen välinen riippuvuus

Khiin neliö - riippumattomuustestillä selvitettiin turvallisuusalan työtehtävissä toimivien ja yksityisen turvallisuusalan etälamautintarpeen välistä riippuvuutta.

Kaikki teoreettiset frekvenssit $e_i > 5$.

Nollahypoteesiksi valittiin: turvallisuusalan työtehtävissä toimivat ovat riippumattomia siitä onko yksityisellä turvallisuusosalalla tarvetta etälamauttimelle.

Vaihtoehtoiseksi hypoteesiksi valittiin: turvallisuusalan työtehtävissä toimivat ja yksityisen turvallisuusalan tarve etälamauttimelle riippuvat toisistaan.

Khiin neliö - testin p-arvo 0,000 on pienempi kuin 0,050 joten nollahypoteesi hylätään.

Johtopäätös: turvallisuusalan työtehtävissä toimimisen ja turvallisuusalan etälamautintarpeen välillä esiintyy tilastollista riippuvuutta.

5.11 Yksityisellä turvallisuusosalalla työtehtävissä toimivien ja työtehtävien, joissa etälamautinta voitaisiin käyttää välinen riippuvuus

Ristiintaulukoinnilla tutkittiin turvallisuusosalalla työtehtävissä toimivien ja yksityisen turvallisuusalan työtehtävien, joissa voitaisiin etälamautinta käyttää välistä riippuvuutta (taulukko 14). Ristiintaulukointi osoitti, että kaikista kyselyyn vastanneista 8,7 % oli sitä mieltä, että etälamautinta voitaisiin käyttää järjestyksenvalvojan tehtävissä voimankäyttövälineenä. Kaikista kyselyyn vastanneista 14,5 % oli sitä mieltä, että etälamautinta voitaisiin käyttää järjes-

tyslain mukaisen järjestyksenvalvojan tehtävissä voimankäyttövälineenä. Kaikista kyselyyn vastanneista 15,4 % oli sitä mieltä, että etälamautinta voitaisiin käyttää arvokuljetustehtävissä voimankäyttövälineenä. Kaikista kyselyyn vastanneista 16 % oli sitä mieltä, että etälamautinta voitaisiin käyttää vartijan tehtävissä voimankäyttövälineenä. Kaikista kyselyyn vastanneista 21,8 % oli sitä mieltä, että etälamautinta voitaisiin käyttää henkilösuojaustehtävissä voimankäyttövälineenä. Kaikista kyselyyn vastanneista 23,6 % oli sitä mieltä, että etälamautinta voitaisiin käyttää erityiskohteen vartioimistehtävissä voimankäyttövälineenä.

Turvallisuusalan työtehtävissä toimivien 10,1 % mielestä etälamautinta voitaisiin käyttää järjestyksenvalvojan tehtävissä voimankäyttövälineenä. Turvallisuusalan työtehtävissä toimivien 17,3 % mielestä etälamautinta voitaisiin käyttää järjestyksellään mukaisen järjestyksenvalvojan tehtävissä. Turvallisuusalan työtehtävissä toimivien 12,3 % mielestä etälamautinta voitaisiin käyttää arvokuljetustehtävissä voimankäyttövälineenä. Turvallisuusalan työtehtävissä toimivien 14,5 % mielestä etälamautinta voitaisiin käyttää vartijan tehtävissä voimankäyttövälineenä. Turvallisuusalan työtehtävissä toimivien 21,7 % mielestä etälamautinta voitaisiin käyttää henkilösuojaustehtävissä voimankäyttövälineenä. Turvallisuusalan työtehtävissä toimivien 24,1 % mielestä etälamautinta voitaisiin käyttää erityiskohteen vartioimistehtävissä voimankäyttövälineenä.

Kyselyyn vastanneista turvallisuusalan ulkopuolisista 6 % oli sitä mieltä, että etälamautinta voitaisiin käyttää järjestyksenvalvojan tehtävissä voimankäyttövälineenä. Kyselyyn vastanneista turvallisuusalan ulkopuolisista 8,8 % oli sitä mieltä, että etälamautinta voitaisiin käyttää järjestyksellään mukaisen järjestyksenvalvojan tehtävissä voimankäyttövälineenä. Kyselyyn vastanneista turvallisuusalan ulkopuolisista 21,6 % oli sitä mieltä, että etälamautinta voitaisiin käyttää arvokuljetustehtävissä voimankäyttövälineenä. Kyselyyn vastanneista turvallisuusalan ulkopuolisista 19,2 % oli sitä mieltä, että etälamautinta voitaisiin käyttää vartijan tehtävissä voimankäyttövälineenä. Kyselyyn vastanneista turvallisuusalan ulkopuolisista 22 % oli sitä mieltä, että etälamautinta voitaisiin käyttää henkilösuojaustehtävissä voimankäyttövälineenä. Kyselyyn vastanneista turvallisuusalan ulkopuolisista 22,4 % oli sitä mieltä, että etälamautinta voitaisiin käyttää erityiskohteen vartioimistehtävissä voimankäyttövälineenä.

Turvallisuusosalalla toimivien ja siellä toimimattomien välillä oli pieniä eroja esimerkiksi järjestyksenvalvojan tehtävissä. Eroa oli 4,1 %. Suurempi eroavaisuus löytyy järjestyksellään mukaisen järjestyksenvalvojan tehtävissä 8,5 %, jolloin turvallisuusosalalla toimivat kannattavat tätä enemmän. Toisinpäin lukemat kääntyvät kun käsitellään arvokuljetustehtäviä. Eroa on 9,3 % ja turvallisuusalan ulkopuolella toimivat kannattavat arvokuljetustehtäviä enemmän. Vartijan tehtävissä eroa on 4,7 % ja turvallisuusalan ulkopuoliset kannattavat enemmän tätä vaihtoehtoa. Henkilösuojaustehtävissä prosentit ovat lähes samat. Erityiskohteen vartioimistehtävissä on havaittavissa pieni 1,7 % ero. Tässä kysymyksessä oli mahdollista valita useampi vaihtoehto.

Lukumäärä

		TURVALLISUUSALAN TYÖ- TEHTÄVISSÄ TOIMIMINEN		
		kyllä	ei	Kaikki
MISSÄ YKSITYISEN TURVALLISUUS- ALAN TYÖTEHTÄVISSÄ ETÄLAMAUTIN VOISI OLLA KÄYTTÖKELPOINEN TYÖ- VÄLINE				
	järjestyksenvalvojan tehtävät	50/10,1 %	15/6 %	65/8,7 %
	järjestyslain mukaisen järjestyk- senvalvojan tehtävät	86/17,3 %	22/8,8 %	108/14,5 %
	arvokuljetustehtävät	61/12,3 %	54/21,6 %	115/15,4 %
	vartijan tehtävät	72/14,5 %	48/19,2 %	120/16 %
	henkilösuojaustehtävät	108/21,7 %	55/22 %	163/21,8 %
	erityiskohteen vartioimistehtävät	120/24,1 %	56/22,4 %	176/23,6 %
	Kaikki	497/100 %	250/100 %	747/100 %

Khiin neliö 23,39; df = 5; p = ,000

Odotetut frekvenssit: pienin 21,8; alle 5 suuruisia 0,0 %

Taulukko 14 turvallisuusalan työtehtävissä toimimisen ja työtehtävät, joissa etälamautin voisi olla käyttökelpoinen työväline välinen riippuvuus

Khiin neliö - riippumattomuustestillä selvitettiin turvallisuusalan työtehtävissä toimimisen ja työtehtävien, joissa etälamautin voisi olla käyttökelpoinen työväline välistä riippuvuutta.

Kaikki teoreettiset frekvenssit $e_i > 5$.

Nollahypoteesiksi valittiin: turvallisuusalan työtehtävissä toimivat ovat riippumattomia siitä missä työtehtävissä etälamautinta voitaisiin käyttää.

Vaihtoehtoiseksi hypoteesiksi valittiin: turvallisuusalan työtehtävissä toimimisella ja työtehtävillä, joissa etälamautinta voitaisiin käyttää on riippuvuutta.

Khiin neliö - testin p-arvo 0,000 on pienempi kuin 0,050 joten nollahypoteesi hylätään.

Johtopäätös: turvallisuusalan työtehtävissä toimimisen ja työtehtävillä, joissa etälamautinta voitaisiin käyttää, esiintyy tilastollista riippuvuutta.

6 Pohdinta

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia etälamauttimen käyttöönottoon liittyviä asioita yksityisellä turvallisuusalalla. Tutkimuksessani suurin osa vastaajista oli miehiä. Kyselyyn vastanneista miehistä 69,8 % (taulukko 4) toimii turvallisuusalan työtehtävissä. Miehistä 30,2 % ei toimi turvallisuusalan työtehtävissä. Kyselyyn vastanneista naisista 36,7 % toimii turvallisuusalan työtehtävissä. Naisista 63,3 % ei toiminut turvallisuusalan työtehtävissä. Tällä havaittiin olevan tilastollista riippuvuutta. Kyselyyn vastanneiden naispuolisten ja miespuolisten vastaukset ovat samantyyppisiä.

Sukupuolella oli merkitystä myös tehtävien (taulukko 5), joissa etälamautinta voitaisiin käyttää suhteen. Näiden muuttujien kesken esiintyi tilastollista riippuvuutta. Kyselyyn vastanneiden naispuolisten ja miespuolisten vastaukset ovat samantyyppisiä. Eniten pisteitä saivat erityiskohteiden vartioimistehtävät, joissa tällä hetkellä kannetaan kaasusumutinta, vinyylipatukkaa, teleskooppipatukkaa, käsirautoja ja ampuma-asetta joissakin kohteissa. Voimankäyttövälineitä kannetaan varustevyöhön kiinnitetyissä umpikoteloissa. Toiseksi eniten pisteitä saivat henkilösuojaustehtävät, joissa nykyään kannetaan käsirautoja, kaasusumutinta, teleskooppipatukkaa ja ampuma-asetta tapauskohtaisesti. Henkilösuojaustehtävissä voimankäyttövälineitä kannetaan pääsääntöisesti vaatetuksen alla. Kolmanneksi eniten pisteitä saivat vartijan tehtävät, joissa nykyään kannetaan käsirautoja, vinyylipatukkaa, teleskooppipatukkaa ja kaasusumutinta. Vartijan tehtävissä voimankäyttövälineitä kannetaan varustevyöhön kiinnitetyissä umpikoteloissa tai vaatetuksen alla. Näissä tehtävissä voidaan myös pitää koiraa, mikäli poliisilta on siihen lupa ja asianmukainen koulutus. Neljänneksi eniten pisteitä saivat arvokuljetustehtävät, joissa nykyään kannetaan ampuma-asetta paikoitellen. Arvokuljetustehtävissä voimankäyttövälineet tulee olla umpikoteloissa tai vaatetuksen alla. Viidenneksi eniten pisteitä saivat järjestyslain mukaisen järjestyksenvalvojan tehtävät, joissa nykyään kannetaan käsirautoja, teleskooppipatukkaa, vinyylipatukkaa ja kaasusumutinta. Järjestyslain mukaisen järjestyksenvalvojan tehtävissä voimankäyttövälineitä kannetaan varustevyöhön kiinnitettävissä umpikoteloissa tai vaatetuksen alla. Järjestyslain mukaisen järjestyksenvalvojan tehtävät ovat todennäköisesti muuttumassa siihen suuntaan, että JLJV:t käyttävät vartijan tunnuksia tulevaisuudessa. Järjestyslain mukaisen järjestyksenvalvojan tehtävät tulevat olemaan tulevaisuudessa yleisen järjestyksen ylläpitotehtäviä esimerkiksi toreilla, puistoissa, liikenneasemilla ja muilla julkisilla paikoilla. (Ellonen 2012, 121, 161.) Näissä paikoissa toimiessaan voi kohdehenkilöllä olla suurella todennäköisyydellä erilaisia astaloita tai jopa ampuma-aseita. Tämän kaltaista varustautumista vastaan tulee olla edes jotakin mahdollisuutta selvittää ehjin nahoin tilanteesta. Etälamautin voisi selviämisen mahdollistaa paremmin kuin nykyään käytössä olevat voimankäyttövälineet. Vähiten pisteitä saivat järjestyksenvalvojan tehtävät, joissa voimankäyttövälineinä ovat käsiraudat, muoviset siteet, vinyylipatukka ja kaasusumutin. Voimankäyttövälineitä kannetaan varustevyöhön kiinnitetyissä umpikoteloissa tai vaatetuksen alla. Järjestyksenvalvontatehtävissä voi pitää mukana koi-

raa, mikäli siihen on poliisilta erillinen lupa ja asianmukainen koulutus (Sisäasiainministeriö Poliisiosasto 2002, 49). Itse näkisin juuri järjestyksenvalvojan tehtävät sellaisina, joissa ei missään tapauksessa saataisi mahdollistaa etälamauttimen käyttöönottoa. Järjestyksenvalvojan koulutus kestää 32 tuntia. Järjestyksenvalvojan peruskurssin voimankäyttöosio kestää 8 tuntia ja sen anti kurssilaiselle on turvallisuustarkastuksen, kuljetusotteiden ja maahanvientien perusteiden läpikäyminen. (Aho ym. 2009.) Oppimista ei tuossa ajassa voi näiden asioiden suhteen tapahtua. Toimintamallit opitaan työtehtävissä. Järjestyksenvalvojan tehtävissä on kaikista eniten väärinkäytöksiä voimankäytön suhteen. On tullut ilmi, että esimerkiksi niin sanottu hapettaminen on hyvin yleistä. Tämä hapettaminen tarkoittaa yleiskielessä kuristamista. Kuristaminen ei ole voimankäytössä sallittua, ainoastaan hätävarjelutilanteessa. Tästä esimerkkinä mainittakoon Tampereella tapahtunut asiakkaan kuolemaan johtanut kuristaminen vuonna 2010. Samankaltaisia tapauksia on muitakin, tosin ne eivät ole kuolemaan johtaneita. Etälamauttimesta puhuttaessa voidaan todeta, että harvalla järjestyksenvalvontayrityksellä, on varaa ylläpitää etälamauttimen huoltoon ja ylläpitoon liittyvää järjestelmääkään. Samanlainen ongelma on toki vartioimisliikkeilläkin. Lisäksi voidaan todeta, että mitä lisäarvoa etälamautin, antaisi normaaleihin järjestyksenvalvontatehtäviin? Kun ajatellaan, esimerkiksi jalkapallo-otteluiden järjestyksenvalvontaa, niissä käytettävät voimankäyttövälineet ovat käsiraudat, muoviset siteet, vinyylipatukka tarvittaessa ja kaasusumutin. Nämäkin voimankäyttövälineet ovat monessa suhteessa ylimitoitettuja, koska häiriöitä on suhteellisen vähän. Jonkunlaista jalkapallohuliganismia toki esiintyy, mutta vaaralliset tapaukset ovat vielä harvinaisia (Heinämäki 2009, 104.) Vesa Ellosen opinnäytetyössä kerrotaan tulevasta lakiesityksestä, jossa järjestyksenvalvonnasta tulisi vartiointityötä. Tällöin järjestyksenvalvonta olisi pelkästään talkootyönä tehtävää tapahtumien järjestyksen ylläpitoa ja niin sanottua ei ammattimaista toimintaa. Tästäkin syystä etälamauttimia ei tulisi harrastelijoille antaa tai suoda siihen edes mahdollisuutta.

Koko tutkimuksen avainkysymys oli: onko yksityisellä turvallisuusalalla tarvetta etälamauttimelle (taulukko 6)? Kyselyyn vastanneista 61,5 % oli sitä mieltä, että etälamautin olisi tarpeellinen voimankäyttöväline yksityiselle turvallisuusalalle. Tästä voidaan päätellä, että etälamauttimen vastaanotto on positiivista kyselyyn vastanneiden parissa. 38,5 % vastaajista oli sitä mieltä, että etälamautin ei ole tarpeellinen voimankäyttöväline yksityiselle turvallisuusalalle. Tämä johtunee siitä, että yksityisellä turvallisuusalalla toimivia pidetään huonosti koulutettuna ja vastuuntunottomana väkenä (Koskela 2009, 302). Toisaalta kaikkia mahdollisia uhkia ei nähdä alan silmin. Kyselyyn vastanneiden naispuolisten ja miespuolisten vastaukset ovat samantyyppisiä (Taulukko 6). Luonnoksessa vartijan tulevaisuutta koulutusjärjestelmäksi siirtymäkaudella mainitaan, vartijan ammattitutkinnon erityisen voimankäyttökoulutuksen kohdalla etälamautin (Ellonen 2012, 110).

Poliisi joutui turvautumaan vuosina 1999-2002 OC-sumutinta käyttäessään voimakkaampiin voimankäyttövälineisiin 20 % käyttötapauksista (Holmlund 2008, 4). Samantyyppinen asiakastyypin on vastassa yksityisen turvallisuusalan toimijoidenkin parissa.

Kyselyyn vastanneet 61,9 % oli etälamauttimen kameralla varustamisen kannalla (taulukko 7). Kameralla varustettu etälamautin tallentaa kaikki voimankäyttötilanteet, lisäksi etälamauttimen käytöstä jää aina merkintä laitteen lokitiedostoon ja laitteen patruunasta lentää käyttöhetkellä ympäristöön pieniä muovisiruja, joissa on tunnistenumeroita (Luukkonen 2011.) Kyselyyn vastanneista 39,1 % oli sitä mieltä, että kameraa ei tarvita. Tähän voi syynä olla lokitiedot, tunnistenumeroituidut muovisirut tai jokin muu syy. Kameralla varustettu etälamautin vähentää tai jopa poistaa väärinkäytöksiä mahdollisuuden kokonaan. Sukupuolella ja etälamauttimen kameralla varustamisen välillä ei esiinny tilastollista riippuvuutta. Kyselyyn vastanneiden naispuolisten ja miespuolisten vastaukset ovat samantyyppisiä.

Kyselyyn vastanneista 43,6 % oli sitä mieltä, että etälamautin voisi korvata ampumaseen yksityisen turvallisuusalan voimankäyttövälineenä (taulukko 8). Kyselyyn vastanneista 56,4 % oli taas sitä mieltä, että etälamautin ei voisi korvata ampumasetta. Ampumase koetaan vieläkin tarpeellisenä voimankäyttövälineenä vaikka sitä voidaan käyttää harvoissa työtehtävissä ja varsinkin ampumakäyttö on aivan minimalistista (Heinämäki 2009, 35). Sukupuolella ja korvaako etälamautin ampumaseen turvallisuusalan voimankäyttövälineenä, ei esiinny tilastollista riippuvuutta. Kyselyyn vastanneiden naispuolisten ja miespuolisten vastaukset ovat samantyyppisiä.

Kyselyyn vastanneiden 53,8 % mielestä etälamautinta tulisi kantaa umpikotelossa niin kuin yksityisellä turvallisuusalalla kannetaan kaasusumutinta ja teleskooppipatukkaa tälläkin hetkellä (taulukko 9). Tällöin etälamauttimen keltainen väri ei tule esille ellei umpikotelo ole selkeästi keltainen ja etälamauttimen muotoinen. Umpikotelon tulisi olla sellainen, että etälamauttimen kahvaosa jäisi näkyviin. Avokotelossa kantamista kannatti reilu neljännes vastaajista. Avokotelossa kantamisesta voisi olla hyötyä vastarinnan murtamisen suhteen, koska etälamautin näkyisi kohdehenkilölle (Tenhunen 2012, 3). Tosin riistettävyys voisi olla helpompaa kuin umpikotelossa, mutta ainahan voidaan kehittää kotelaita, joissa riistettävyys on vaikeaa. Reilu viidennes vastaajista kannatti etälamauttimen kantamista vaatetuksen alla. Vaatetuksen alla kantamista tukevat voivat mieltää etälamauttimen henkilösuojaus ja arvokuljetustehtävissä kannettavaksi voimankäyttövälineeksi. Vaatetuksen alla kannettaessa etälamauttimen keltaisesta väristä ei ole vastarinnan murtamisen suhteen hyötyä. Ainoastaan niissä voimankäyttötilanteissa, joissa tarvitaan voimakkaampia voimankäyttövälineitä kuin mitä tällä hetkellä on käytettävissä, siitä on hyötyä. Sukupuolella ja etälamauttimen kantamistavalla ei esiinny tilastollista riippuvuutta. Kyselyyn vastanneiden naispuolisten ja miespuolisten vastaukset ovat samantyyppisiä.

Vastauksissa ilmeni, että 72,8 % oli sitä mieltä, että jos etälamautinta voitaisiin kantaa avokotelossa, laitteen keltaisesta väristä voisi olla hyötyä (taulukko 10). Vastaajista 27,2 % oli sitä mieltä, että avokotelossa kannettavan etälamauttimen keltaisesta väristä ei ole hyötyä. Miehistä 72,9 % oli sitä mieltä, että avokotelossa kannetun etälamauttimen keltaisesta väristä olisi hyötyä. Miehistä 27,1 % ei nähnyt avokotelossa kannettavan etälamauttimen keltaisesta väristä aiheutuvan hyötyä. Naisista 72,8 % oli sitä mieltä, että avokotelossa kannetun etälamauttimen keltaisesta väristä voisi olla hyötyä.

mauttimen keltaisesta väristä on hyötyä. Naisista 27,2 % oli sitä mieltä, että avokotelossa kannettavan etälamauttimen keltaisesta väristä ei ole hyötyä. Sukupuolen ja etälamauttimen keltaisen värin välillä esiintyy tilastollista riippuvuutta. Kyselyyn vastanneiden naispuolisten ja miespuolisten vastaukset ovat samantyyppisiä.

Poliisin piirissä on havaittu, että etälamauttimen keltainen väri toimii hyvänä varoitukseksi kohdehenkilöille (Tenhunen 2012, 3). Kyselyyn vastanneiden mielestä 66,8 % oli sitä mieltä, että näkyvässä kantokotelossa oleva keltainen etälamautin murtaa vastarintaa (taulukko 11). Kyselyyn vastanneista 33,2 % oli sitä mieltä, että näkyvässä kantokotelossa oleva etälamautin, ei murra vastarintaa. Miehistä 65 % oli sitä mieltä, että näkyvä etälamautin murtaa vastarintaa. Miehistä 35 % oli sitä mieltä, että se ei murra vastarintaa. Naisista 79,2 % oli sitä mieltä, että näkyvä etälamautin murtaa vastarintaa. Naisista 20,8 % oli sitä mieltä, että näkyvä keltainen etälamautin, ei murra vastarintaa. Sukupuolella ja etälamauttimen keltaisen värin vastarinnan murtamisen välillä esiintyy tilastollista riippuvuutta. Poliisin tutkimuksissa on ilmennyt, että pelkkä etälamauttimen esillä olo on murtanut vastarintaa.

Kyselyyn vastanneista 36,9 % oli sitä mieltä, että käyttökoulutuksen pituus tulisi olla 24 tuntia. Kyselyyn vastanneista 23,3 % oli sitä mieltä, että käyttökoulutuksen pituuden tulisi olla 32 tuntia. Kyselyyn vastanneista 21,3 % oli sitä mieltä, että käyttökoulutus tulisi kestää 40 tuntia. Kyselyyn vastanneista 7,2 % oli sitä mieltä, että koulutuksen pituuden tulisi olla 60 tuntia. 11,2 % kyselyyn vastanneista oli sitä mieltä, että käyttökoulutuksen tulee kestää 100 tuntia.

Kyselyyn vastanneista 33,9 % oli sitä mieltä, että kouluttajakoulutuksen pituus tulisi olla 40 tuntia (taulukko 12). 60 tunnin pituista koulutusta kannatti 17,8 % vastaajista. 80 tunnin pituista koulutusta kannatti 17,3 % vastaajista. Tällä hetkellä ampuma-aseen kouluttajakoulutuksen pituus on 80 tuntia (Sisäasiainministeriö Poliisiosasto 2002, 33). 100 tunnin kannalla oli 31 %, joka kertoo siitä, että yksityiselle turvallisuusalalle halutaan kattava ja huolellinen kouluttajakoulutus. Miehistä 40 tunnin koulutuksen kannalla oli 35,4 %. Miehistä 60 tunnin koulutuksen kannalla oli 17,9 %. Miehistä 80 tunnin koulutuksen kannalla oli 17,5 % ja 100 tunnin koulutuksen kannalla oli 29,2 %. Naisista 40 tunnin koulutuksen kannalla oli 23,3 %. Naisista 60 tunnin koulutuksen kannalla oli 16,7 % ja 100 tunnin koulutuksen kannalla oli 43,3 %. Sukupuolella ja yksityisen turvallisuusalan etälamauttimen kouluttajakoulutuksen välillä esiintyy tilastollista riippuvuutta.

Kanadassa etälamauttimen kouluttajakoulutuksen pituus on 16-24 tuntia. Käyttäjäkoulutuksen pituudeksi ministeriö on asettanut neljän tunnin minimivaatimuksen. Koulutuksen järjestäjät pitävät 4-10 tuntia kestäviä koulutuksia (Policing Standards Advisory Committee 2009, 14.)

Poliisiammattikorkeakoulu olisi mielestäni paras etälamauttimen käyttökoulutusta antava taho. Poliisiammattikorkeakoulussa annetaan tällä hetkellä yksityisen turvallisuusalan ampuma-aseen kouluttajakoulutus. Heillä olisi todennäköisesti parhaat resurssit kalliin koulutuksen läpiviemiseen, opettajien kuin kalustonkin suhteen. Yhtenä kyselyn ulkopuolisena Po-

liisiammattikorkeakouluun rinnastettavana tahona voitaisiin pitää Rikosseuraamusviraston koulutuslaitosta. Tosin Rikosseuraamusvirastolla käyttökohteet ja paikat ovat hieman erilaisia, joten Poliisiammattikorkeakoulu soveltuisi paremmin yksityiselle turvallisuusalalle. Turvallisuusalan oppilaitokset eivät anna ampuma-aseen käyttökoulutusta. Etälamauttimen käyttökoulutus on koulutustavaltaan rinnasteinen ampuma-aseen vastaavaan koulutukseen (Luukkonen 2011). Oppilaitoksilla ei ole resursseja kouluttaa opettajia eikä hallinnoida ja huoltaa arvokasta etälamautinkalustoa. Jotkin vartioimisliikkeet antavat ampuma-aseen käyttökoulutusta. Heillekin etälamauttimen käyttökoulutuksen pito voi osoittautua liian kalliiksi. Mikäli etälamautin olisi vartijoiden käytössä, tarvittaisiin lamautinjärjestelmän huoltoon ja hallintoihin erinäisiä resursseja. Sekin tulisi jo riittävän kalliiksi.

Mielestäni etälamauttimen kouluttajakoulutuksen tulisi olla pituudeltaan sama kuin ampuma-aseen kouluttajakoulutuksen (Sisäasiainministeriö Poliisiosasto 2002, 33). Poliisiammattikorkeakoulu on omissa tutkimuksissaan määrittänyt tarkasti kouluttajakoulutuksen yleisen ja erityisen osan opetussuunnitelmat ja suoritusvaatimukset. Todennäköistä on, että vaatimustaso on vähintäänkin samanlainen kuin ampuma-aseella.

Yksityisen turvallisuusalan työtehtävissä toimivista 62,3 % oli sitä mieltä, että yksityisellä turvallisuusalalla on tarvetta etälamauttimelle (taulukko 13). 37,7 % ei nähnyt sitä tarpeelliseksi voimankäyttöväliseksi yksityiselle turvallisuusalalle. Turvallisuusalan ulkopuolella toimivista 60,4 % oli sitä mieltä, että yksityisellä turvallisuusalalla on tarvetta etälamauttimelle. Turvallisuusalan ulkopuolisista 39,6 % oli sitä mieltä, että etälamauttimelle ei ole tarvetta yksityiselle turvallisuusalalle. Kaikista vastaajista etälamautinta kannatti tässä vertailussa 61,8 % ja etälamautinta vastaan oli 38,2 % vastaajista. Turvallisuusalan työtehtävissä toimimisen ja turvallisuusalan etälamautintarpeen välillä esiintyy tilastollista riippuvuutta. Luonnoksessa vartijan tulevaksi koulutusjärjestelmäksi siirtymäkaudella mainitaan, vartijan ammattitutkinon erityisen voimankäyttökoulutuksen kohdalla etälamautin (Ellonen 2012, 110).

Yksityisen turvallisuusalan työtehtävissä toimivista 24,1 % pitivät etälamautinta sopivana työvälineenä erityiskohteen vartioimistehtäviin ja henkilösuojaustehtäviin niitä piti 21,7 % (taulukko 14). Yksityisen turvallisuusalan työtehtävissä toimivista järjestyslain mukaisen järjestyksenvalvojan tehtäviä kannatti 17,3 %, arvokuljetustehtäviä 12,3 % ja vartijan tehtäviä 14,5 %. Selkeästi vähiten kannatusta saivat järjestyksenvalvojatehtävät 10,1 %. Turvallisuusalan ulkopuolella olevista vastaajista eniten kannatusta saivat erityiskohteiden vartioimistehtävät 22,4 %. Turvallisuusalan ulkopuolisista henkilösuojaustehtäviin etälamautin, soveltuisi 22 % mielestä. Vartijan tehtävissä etälamauttimen mieltäisi 19,2 % turvallisuusalan ulkopuolisista vastaajista. Turvallisuusalan ulkopuolisista 8,8 % näkisi etälamauttimen sopivana voimankäyttöväliseksi järjestyslain mukaisille järjestyksenvalvojille. Turvallisuusalan ulkopuolisista 6 % mielestä etälamautin, olisi sopiva voimankäyttöväline järjestyksenvalvojan tehtäviin. Turvallisuusalan työtehtävissä toimimisen ja työtehtävillä, joissa etälamautinta voitaisiin käyttää, esiintyy tilastollista riippuvuutta. Etälamautin koetaan parhaiten soveltuvaksi sa-

mankaltaisiin tehtäviin kuin missä ampuma-asetta käytetään tällä hetkellä (Sisäasiainministeriö Poliisiosasto 2002, 11-12).

Tutkimuksessani selvisi monenlaisia positiivisia signaaleja etälamauttimen suhteen. Kyselyn perusteella en näkisi etälamautinta mitenkään mahdottomana voimankäyttövälineenä yksityiselle turvallisuusalalle. Mielestäni asiaan vaikuttaa paljolti valmisteilla oleva lakiuudistus ja sen jälkivaikutukset. Etälamauttimen käyttöönottoon yksityiselle turvallisuusalalle tarvitaan lakimuutoksia.

Lähteet

Ellonen V. 2012. Yksityisen turvallisuusalan lainsäädännön muutostarpeet - pääkohdat

Heikkilä T. 1998. Tilastollinen tutkimus. Edita

Hirsjärvi S., Remes P., Sajavaara P. 2007. Tutki ja kirjoita. Tammi, Otavan kirjapaino, Keuruu

Katainen T. 2008. Kontrolli. Uusimaa, Porvoo

Karpela T-M. 1998. Kansalaisen turvakirja. Otava, Otavan Kirjapaino, Keuruu

Koskela H. 2009. Pelkokierre. Pelon politiikka, turvamarkkinat ja kamppailu kaupunkitilasta. Gaudeamus Helsinki University Press Oy Yliopistokustannus, HYY Yhtymä. Esa Print, Tampere

Paasonen J. 2008. Palvelu yksityisellä turvallisuusalalla

Poliisiammattikorkeakoulu. 2010 Vartijan voimakäytön kouluttajakurssi. Opetusmoniste

Saira P. 2012 Sisäasiainministeriö sisäinen turvallisuus. Aseturvallisuuden kehitysnäkymät Suomessa Esiselvitys

Sisäasiainministeriön poliisiosasto 2002. Yksityiseen turvallisuusalaan liittyvä lainsäädäntö. Saarijärven Offset

Tenhunen A. 2012. Savon Sanomat 27.7.2012 Lamautin yhä useammalla poliisilla Savon Sanomat

Tikkanen S., Aapio L., Kaarnalehto A., Kammonen L., Laitinen J., Mikkonen J., Pisto M. 2011. Ammattina turvallisuus. WSOYpro 2. uudistettu painos

Suomen vartioliikkeitten liitto ry 2008. Vartijan koulutus vartijan peruskurssi

Vehkalahti K. 2008. Kyselytutkimuksen mittarit ja menetelmät. Vammalan Kirjapaino, Vammala 2008

Vesala S., Virolainen A. 2009. Kontrolli. Forssan kirjapaino

Sähköiset lähteet

ALVAR Ammattitutkintoaineiston laadunvarmistus. 2011 Turvallisuusalan oppilaitosten yhteystiedot

Tulostettu 1.12.2011

Brave M. 2006. Taser X26 - Electrical Demonstrations

Tulostettu 1.12.2011

<http://www.ecdlaw.info/outlines/TASER%20X26%20demos%2010-24-06%20005.pdf>

Bozeman W., Hauda W., Heck J., Graham D., Martin B., Winslow J., 2009. Safety and Injury Profile of Conducted Electrical Weapon Used by Law Enforcement Officers Against Criminal Suspects

Tulostettu 9.4.2012

[http://www.annemergmed.com/article/S0196-0644\(08\)02061-1/abstract](http://www.annemergmed.com/article/S0196-0644(08)02061-1/abstract)

Hack, T. 2005. Poliisi ottaa käyttöön etälamauttimen

Tulostettu 9.4.2012.

http://www.intermin.fi/fi/ajankohtaista/uutiset/uutisarkisto/1/0/poliisi_ottaa_kayttoon_etalamauttimen

Heinämäki A. 2009. Yksityinen turvallisuusala turvallisuuspalveluiden tuottajana. Selvitystyön yksityisen turvallisuusalan toimijoista, toimivaltuuksista ja toimintaympäristöstä. Poliisin ylijohdon julkaisusarja

Tulostettu 15.3.2013

[http://www.poliisi.fi/intermin/biblio.nsf/D01294F77884C1E1C225768F00428356/\\$file/8-2009.pdf](http://www.poliisi.fi/intermin/biblio.nsf/D01294F77884C1E1C225768F00428356/$file/8-2009.pdf)

Holmlund A. 2008. Kirjallinen kysymys 831/2008 vp Etälamauttimen käyttö

Tulostettu 15.3.2013

http://www.eduskunta.fi/faktatmp/utatmp/akxtmp/kk_831_2008_p.shtml

Ho J., Clinton J., Lappe M., Heegaard W., Williams M., Miner J., 2010 Violence: Recognition Management, and Prevention, Introduction of the conducted electrical weapon into a hospital setting

Tulostettu 9.4.2012

[http://www.jem-journal.com/article/S0736-4679\(09\)00929-9/abstract](http://www.jem-journal.com/article/S0736-4679(09)00929-9/abstract)

Jääskeläinen P 2013. Etälamauttimen käyttö rikosseuraamuslaitoksessa Dnro 4733/2/09

Tulostettu 15.3.2013

[http://www.eduskunta.fi/triphome/bin/thw.cgi/trip/?\\${APPL}=ereopaa&\\${BASE}=ereopaa&\\${THWIDS}=0.30/1366651290_272809&\\${TRIPPIFE}=PDF.pdf](http://www.eduskunta.fi/triphome/bin/thw.cgi/trip/?${APPL}=ereopaa&${BASE}=ereopaa&${THWIDS}=0.30/1366651290_272809&${TRIPPIFE}=PDF.pdf)

Kuopion Rouvasväenyhdistys ry Kuopion muotoiluakatemia 2011. Vuosikertomus 2011

Tulostettu 1.12.2011

<http://www.designkuopio.fi/kry.html>

MacDonald J., Kaminski R., Smith M., 2009. The Effect of Less-Lethal Weapons on Injuries in Police Use-of-Force Events

Tulostettu 9.4.2012

<http://ajph.aphapublications.org/doi/pdf/10.2105/AJPH.2009.159616>

Policing Standards Advisory Committee 2009. Review of Conducted Energy Weapon use in Ontario

Tulostettu 9.4.2012

<http://www.mcscs.jus.gov.on.ca/stellent/groups/public/@mcscs/@www/@com/documents/webasset/ec081155.pdf>

Poliisiammattikorkeakoulu Polisyrkeshögskolan 2011. Poliisin perustutkinto opinto-opas 2011-2012

Tulostettu 24.5.2012

[http://www.poliisi.fi/poliisi/poliisioppilaitos/home.nsf/files/344221698A13DF4FC22578F0003602F5/\\$file/opinto_opas_petu_0811.pdf](http://www.poliisi.fi/poliisi/poliisioppilaitos/home.nsf/files/344221698A13DF4FC22578F0003602F5/$file/opinto_opas_petu_0811.pdf)

Savon ammatti- ja aikuisopisto 2011. turvallisuusvalvojan perustutkinnon opinto-opas 2011

Tulostettu 24.5.2012

<http://www.sakky.fi/fi/nuoret/Lists/Tutkintojenkuvaukset/DispForm.aspx?ID=35>

Aho P., Hack T., Kapiainen J., Lajunen R., Komonen T., Pelkonen R., Sisäasiainministeriö Poliisiosasto 2009. Järjestyksenvalvojan koulutusmateriaali

Tulostettu 7.8.2012

[http://www.poliisihallitus.fi/poliisi/hallitus/home.nsf/files/J%C3%A4rjestyksenvalvojan%20perus%20ja%20kertauskoulutuksen%20materiaali%202009/\\$file/J%C3%A4rjestyksenvalvojan%20perus-%20ja%20kertauskoulutuksen%20materiaali%202009.pdf](http://www.poliisihallitus.fi/poliisi/hallitus/home.nsf/files/J%C3%A4rjestyksenvalvojan%20perus%20ja%20kertauskoulutuksen%20materiaali%202009/$file/J%C3%A4rjestyksenvalvojan%20perus-%20ja%20kertauskoulutuksen%20materiaali%202009.pdf)

Taanila A. 2012 a Tilastollinen päättely

Tulostettu 7.8.2012

<http://myy.haaga-helia.fi/~taaak/p/paattely.pdf>

Taanila A. 2012 b. Tilastollisen päättelyn alkeet

Tulostettu 7.8.2012

<http://myy.haaga-helia.fi/~taaak/p/paattelyalkeet.pdf>

Taylor B., Woods D., Kubu B., Koper C., Tegeler B., Cheney J., Martinez M., Cronin J., Kappelman K. 2009. Comparing safety outcomes in police use-of-force cases for law enforcement agencies that have deployed Conducted Energy Devices and a matched comparison group that have not: A quasi-experimental evaluation. Police Executive Research Forum

Tulostettu 9.4.2012

<http://pqx.sagepub.com/content/13/3/260.short>

RCMP Use of the Conducted Energy Weapon (CEW) Final Report Including Recommendations for Immediate Implementation Commission for Public Complaints Against the Royal Canadian Mounted Police, 2008

Tulostettu 9.4.2012

http://www.cpc-cpp.gc.ca/cnt/tpsp-tmrs/cew-ai/cew_fin_rp-eng.aspx

Haastattelut

Luukkonen Hannu 2011

Sovellukset

Taanila A. 2012. Tilastoapu

Tulostettu 7.8.2012

<http://myy.haaga-helia.fi/~taaak/ta/>

Kuvat

Kuva 1. Taser X26 Taser International

Kuviot

Kuvio 1 Lääketieteellisessä käyttötutkimuksessa havaittujen osumakohtien prosentuaalinen jakautuminen päitsinkäytöllä

Kuvio 2 Lääketieteellisessä käyttötutkimuksessa havaittujen osumakohtien prosentuaalinen jakautuminen kosketuskäytöllä

Kuvio 3 Royal Canadian Mounted Policen tutkimuksessa havaitut etälamauttimen käytöstä aiheutuneet vammatyypit

Taulukot

Taulukko 1 Turvallisuusalan työntekijöiden toimivaltuudet tällä hetkellä

Taulukko 2 Yksityisen turvallisuusalan ja poliisin koulutusmäärät

Taulukko 3 Lääketieteellisen käyttötutkimuksen altistusmäärät

Taulukko 4 sukupuolen ja turvallisuusalan työtehtävissä toimimisen välinen riippuvuus

Taulukko 5 sukupuolen ja turvallisuusalan työtehtävät, joissa etälamautinta voitaisiin käyttää voimankäyttövälineenä

Taulukko 6 sukupuolen ja yksityisen turvallisuusalan etälamautintarpeen välinen riippuvuus

Taulukko 7 sukupuolen ja etälamauttimen kameralla varustamisen välinen riippuvuus

Taulukko 8 sukupuolen ja korvaako etälamautin ampuma-aseen välinen riippuvuus

Taulukko 9 sukupuolen ja etälamauttimen kantamistavan välinen riippuvuus

Taulukko 10 sukupuolen ja etälamauttimen keltaisen värin välinen riippuvuus

Taulukko 11 sukupuolen ja etälamauttimen keltaisen värin vastarinnan murtamisen välinen riippuvuus

Taulukko 12 sukupuolen ja yksityisen turvallisuusalan voimankäyttökouluttajan etälamauttimen kouluttajakoulutus

Taulukko 13 turvallisuusalan työtehtävissä toimimisen ja turvallisuusalan etälamautintapeen välinen riippuvuus

Taulukko 14 turvallisuusalan työtehtävissä toimimisen ja työtehtävät, joissa etälamautin voisi olla käyttökelpoinen työväline välinen riippuvuus

Liitteet

Liite 1

Koulutuksen määrä / ammattiryhmä	Peruskoulutus	Fyysinen voimankäyttö	Kaasusumutin	Teleskoopipipatukka	Ampumase	Kouluttajakoulutus	VOIMANKÄYTTÖKOULUTUS YHTEENSÄ ILMAN KOULUTTAJAKOULUTUSTA AMPUMASEKOULUTUS
Poliisi	2 v 4 kk	70 tuntia +40 tuntia +10 tuntia	8 tuntia	6 tuntia	36 tuntia	160 tuntia	170 tuntia, 120 tuntia
Vartija (VTP, VPK)	100 tuntia 40 + 60 tuntia	6 tuntia 8 tuntia	5 tuntia	5 tuntia	24 tuntia (lisäkoulutus)	40 tuntia / 80 tuntia	24 tuntia, 48 tuntia
Järjestyksenvalvoja	32 tuntia	6 tuntia	5 tuntia	Ei kanto-oikeutta	Ei kanto-oikeutta	40 tuntia	11 tuntia
Järjestyslain mukainen järjestyksenvalvoja	100 tuntia 32 tuntia	6 tuntia + 6 tuntia + 8 tuntia	5 tuntia	5 tuntia	Ei kanto-oikeutta	40 tuntia 24 tuntia	30 tuntia
Turvallisuusvalvojan perustutkinto (sisältää VTP, VPK ja JV)	nuorisosaasteen tutkinto 3 v aikuiskoulutuksena 2 v	150 tuntia (voimankäyttö ja työkyky) 6 tuntia 8 tuntia 6 tuntia + 300 tuntia uhkatilanteiden hallintaa	5 tuntia	5 tuntia	24 tuntia (ei sisälly tutkintoon), lisäkoulutuksena	40 tuntia / 80 tuntia	480 tuntia, 504 tuntia

Taulukko 2 Yksityisen turvallisuusalan ja poliisin koulutusmäärät (Savon ammatti- ja aikuisopisto 2011; Poliisiammattikorkeakoulu 2011; Sisäasiainministeriö Poliisiosasto 2002, 29, 31, 35-38)

Liite 2

Vastauksissa on todettu, että poliisillakin etälamautin on vähentänyt ampuma-aseen käyttöä. Joitakin poimintoja kyselyn vastauksista: ”Etälamautin on hyvin voimankäytön porrastukseen sopiva.” ”Sitä pidetään vaarallisena väärin käytettynä.” ”Samanlainen koulutus olisi paikallaan kuin poliisillakin.” ”Etälamautinta kantavat on rajattava tarkkaan.” Eräissä vastauksessa sitä pidettiin tehokkaana etäältä vaikuttamisen välineenä. ”Sitä pidetään tutkimuksien mukaan lähes vaarattomana.” ”Joissakin tapauksissa se ei ole tehonnut kohdehenkilöön.” Eräs vastaava hoitaja kirjoittaa, ”että osaamisen hallinnan ylläpito on liian haastava etälamauttimen vartijakäyttöä ajatellen.” ”Se mielletään kiinniotettavan ja kiinniottajan turvallisuutta lisääväksi.” Joidenkin kyselyyn vastanneiden mielestä etälamautin on turvallisempi kuin kaasusumutin tai teleskooppipatukka. ”Etälamauttimella on parempi auktoriteettivaikutus kuin kaasusumuttimella tai teleskooppipatukalla.” ”Vartijan työssä ja vartijan koulutukseen ja koulutusvaatimukseen suhteutettuna yksi vastaaja ei näe etälamautinta vartijan voimankäyttövälineenä.” ”Kaasusumuttimeen verrattuna ei vaadi niin paljon jälkihoitoa.” ”Sopii käytettäväksi silloin kun työtehtävissä on mukana työpari, mutta ei yksin työskenteleville.” ”Etälamauttimesta ei koeta jäävän pysyviä haittoja kohdehenkilölle.” (kuvio 6) ”Sitä pidetään viranomaiskäyttöön sopivana välineenä.” ”Eräs vastaaja on jo vuosia puhunut etälamauttimen käyttöönottamisesta yksityiselle turvallisuusalalle.” ”Sen olemassa ololla voi olla ennalta ehkäiseviä vaikutuksia.” ”Vartioimisliikekäytössä välinettä kantavat tulisi harkita tarkkaan.” Yksi vastaaja ilmoitti, että ”kentällä etälamautinta saatettaisiin käyttää liian herkästi.” ”Etälamautin mielletään sopivaksi hälytysvartiointiin, koska niissä tehtävissä ei koskaan tiedä mitä tulee vastaan.” ”Järjestelmän hinta koulutuksineen saattaa tosin olla rajoittava tekijä yksityisellä sektorilla.” Erään vastaajan mielestä siihen liittyy suuria riskejä. ”Sitä pidetään hieman epäinhimillisenä ja sen käyttö ja sen kantolupa pitää olla hyvin tarkkaan harkittua.” ”Etälamautin soveltuu porrastettuun voimankäyttöön erittäin hyvin.” ”Lamautin ei saa tulla joka pojan leluksi.” ”Etälamautin on osaavissa käsissä hyvä työkalu.” ”Kustannukset herättävät kysymyksiä sekä koulutus.” ”Laitte on vaarallinen väärin käytettynä. Se on tarpeellinen vain harvoissa tilanteissa.” Erään mielestä yliampuva ”Amerikan” malli. ”Se on helpompi ja siistimpi kuin OC-sumutin.” ”Etälamauttimen käyttö ei todennäköisesti aiheuttaisi pysyviä vammoja kuten esimerkiksi teleskooppipatukalla lyöminen.” ”Nykyajan riskit huomioiden esimerkiksi lisääntyvän huumeiden käytön, katson että etälamauttimen sallittavuus yksityisellä turvallisuusalalla olisi aiheellista.” ”Etälamautinta tulisi käyttää vain äärimmäisenä voimankäytönä hätävarjelutilanteessa, silloin kun kaasusumuttimella sekä patukalla ei saada tilannetta hallintaan.” ”Oikeassa paikassa oikealla tavalla käytettynä tehokas.” ”Etälamautin on OC-sumutinta voimakkaampi ja vaarallisempi voimankäyttöväline.” ”Tehokkuudeltaan on varmasti luotettava ja toimiva.” ”Pelkällä uhkaamisella voi saada vastarinnan murrettua.” ”Käytännön kokemuksia on kuultu poliisilta ja näiden perusteella lamautin, tulee olla vain viranomaisten käytössä.” ”Käyttö tulisi olla hyvin säädeltyä ja koulutus hyvin organisoitu ja valvottu, jottei tulisi ylilyöntejä.” ”Pidetään yhtenä potentiaalisena voimankäyttövälineenä tietyissä

vartiointitehtävissä toimiville vartijoille. Tehtävät, joissa sitä voitaisiin käyttää, tulisi määrittellä samoin tavoin kuin ampuma-aseen kohdalla.” ”Tehokas voimankäyttöväline, jonka käyttöön liittyy riski piikkien osumisesta väärään paikkaan.” ”Toimiiko kylmillä ilmoilla paksujen vaatteiden vuoksi?” ”Toiminta-alue on rajallinen ja hidas ladata tarvittaessa uudelleen.” ”Toimii pelotteena varmasti hyvin.” ”Rinnastuu tietystä mielessä käyttötavaltaan ampuma-aseeseen, eli koulutuksen tulisi olla vähintään yhtä pitkä.” ”Etälamautin on turvallisempi kuin ampuma-ase.” ”Lamautin antaa työntekijälle mahdollisuuden pitää etäisyyttä aggressiiviseen asiakkaaseen.” ”Etälamautin on kuitenkin vain työväline ja sen käyttämiseen täytyy olla perusteet ja koulutus.” ”Etälamautin on työparin työväline, jolloin lamauttimen laukaisija käsittelee välinettä ja toinen henkilö voi ottaa kohdehenkilön haltuun. Lamautin olisi yksi tehokas lisä työtehtävien hoidon kannalta kuin myös vartijan työturvallisuuden kannalta.” ”Etälamauttimen käyttö perinteisten voimankäyttömenetelmien sijaan nopeuttaa tilanteiden rauhoittumista sekä vähentää loukkaantumisen riskiä kaikilla osapuolilla.” ”Eräs vastaaja ei pidä tarpeellisena, koska vartijoiden koulutus voimankäyttövälineiden kantamiseen on minimaalinen.” ”Etälamautin sopii varsin hyvin sairaala- ja kauppakeskustyöympäristöön.” ”Laitteen turvallisuus arveluttaa jossain määrin.” ”Käyttöluvan saanti vaatisi mielestäni psykologisen testin, ettei tulisi turhia käyttötilanteita provosoivista asiakkaista.” ”Kaasusumutinta tehokkaampi ja varmempi yksittäistä uhkaa vastaan.” ”Hyvä voimankäyttöväline esimerkiksi teräasetta vastaan, tai henkilöä johon ei kaasusumutin syystä tai toisesta toimi.” ”Yleisvarusteeksi sitä ei tule sallia.” ”Ovatko tämänhetkiset vartijat tarpeeksi vastuuntuntoisia kantamaan lamautinta?” ”Tarpeellinen väline kohteissa, joissa on paljon kiinniottoja.”

Liite 3

Kysely

1. Sukupuoli

- Mies
- Nainen

2. Ikäsi

- 18-24
- 25-44
- 45-54
- 55-64
- 65-

3. Asuinpaikkasi sijaitsee

- Itä-Suomi
- Länsi-Suomi
- Etelä-Suomi
- Pohjois-Suomi

4. Pohjakoulutuksesi?

- yliopisto-/korkeakoulututkinto
- ammattikorkeakoulututkinto
- opistoasteen tutkinto
- turvallisuusvalvojan erikoisammattitutkinto
- turvallisuusvalvojan perustutkinto
- ylioppilastutkinto
- vartijan ammattitutkinto
- vartijan peruskurssit vtp ja vpk
- järjestyksenvälvojan peruskurssi

5. Toimitko juuri tällä hetkellä turvallisuusalan työtehtävissä?

- Kyllä
- En

6. Onko työurallesi sattunut sellaista voimankäyttötilannetta, jossa olisi tarvittu voimakkaampia voimankäyttövälineitä kuin mitä sinulla oli käytössä?

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa

7. Millaisena voimankäyttövälineenä koet etälamauttimen?

8. Loukkaako etälamauttimen käyttö ihmisoikeuksia?

- kyllä
- ei
- en osaa sanoa

9. Onko yksityisellä turvallisuusalalla tarvetta etälamauttimelle voimankäyttövälineenä?

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa

10. Onko etälamautin mielestäsi vaarallinen voimankäyttöväline?

- vaaraton
- lähes vaaraton
- vaarallinen
- hengenvaarallinen

11. Missä yksityisen turvallisuusalan työtehtävissä etälamautin voisi olla käyttökelpoinen työväline?

- järjestyksenvalvojan tehtävät
- järjestyksellään mukaisen järjestyksenvalvojan tehtävät
- arvokuljetustehtävät
- vartijan tehtävät
- henkilösuojaustehtävät
- erityiskohteen vartiointitehtävät

12. Tulisiko etälamautin varustaa kameralla?

- kyllä
- ei
- en osaa sanoa

13. Voisiko etälamautin korvata ampuma-aseen voimankäyttövälineenä yksityisen turvallisuusalan työtehtävissä?

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa

14. Kuinka mielestäsi etälamautinta tulisi kantaa yksityisen turvallisuusalan työtehtävissä?

- avokotelossa
- umpikotelossa
- vaatetuksen alla

15.

Mikäli etälamautinta voitaisiin kantaa avokotelossa, olisiko laitteen keltaisesta väristä hyötyä?

- Kyllä
- Ei

16. Murtaako näkyvässä kantokotelossa oleva keltainen etälamautin vastarintaa?

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa

17. Mikä on mielestäsi etälamauttimen tehokas käyttöetäisyys?

- 0-3 m
- 3-5 m
- 5-10 m
- 10- m
- En osaa sanoa

18. Kuinka pitkä tulisi etälamauttimen käyttökoulutuksen olla?

- 24 tuntia
- 32 tuntia
- 40 tuntia
- 60 tuntia
- 100 tuntia

19. **Tulisiko jokainen käyttökoulutuksessa oleva altistaa etälamauttimelle?**

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa

20. **Mikä olisi mielestäsi paras etälamauttimen koulutusta antava taho?**

- vartiointiliikkeet
- turvallisuusalan oppilaitokset
- poliisiammattikorkeakoulu

21. Kuinka pitkä tulisi olla yksityisen sektorin voimankäyttökouluttajan etälamauttimen kouluttajakoulutus?

- 40 tuntia
- 60 tuntia
- 80 tuntia
- 100 tuntia